

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Ι' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 8

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΦΡΟΥΡΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ἡ ἐθνική μας ἐπέτειος μᾶς προσφέρει ἄλλη μία φορά τὴν πολύτιμη εὐκαιρία ν' ἀναλογισθοῦμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸν πολυσήμαντο καὶ ἀνεκτίμητο θησαυρό, πὺν κατέχομε, κατὰ πρόνοια Θεοῦ. Εἶναι, ἀναμφισβήτητα, ἡ Ὁρθόδοξη ἀγία μας Ἐκκλησία. Ἡ ὁποία διεφύλαξε, μέχρι σήμερα, ὕστερα ἀπ' ἀγῶνες σκληροὺς καὶ θυσίες ἀνυπολόγιστες, ἀδιάφθορη, ἀναλλοίωτη, ἀπαρχάρακτη τὴν Ἀλήθεια τῆς θεϊκῆς ἀποκαλύψεως, ὅπως τὴν ἐδίδαξε ὁ Ἰδρυτὴς τῆς Ἰησοῦς Χριστός, καὶ μᾶς τὴν παρέδωσαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοί Του. Καὶ τὴν ἄχραντη αὐτὴ Ἀλήθεια, τὴν οὐρανόσταλη αὐτὴ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία, στὸ ὀρθόδοξο σχῆμά της, τὴν κατέχει, κατ' ἐξοχὴν, ἡ ἐλληνικὴ Ἐκκλησία, ἀφοῦ ὁ ὅρος ἐλληνισμὸς συνταυτίσθηκε μὲ τὴ λέξη ὀρθόδοξος.

Μεγάλη, λοιπόν, ἡ τιμὴ. Ἀνυπέρβλητη ἡ δωρεά. Προνομιούχος ἡ θέσις μας. Ἀλλὰ καὶ πελυεύθυνη ἡ ἀποστολὴ ὄλων γενικὰ τῶν νεωτέρων ἐλλήνων, οἱ ὁποῖοι ὀφείλουν, ὄχι μόνο νὰ φανοῦν ἀντάξιοι τῆς ὑψίστης τιμῆς, ἀλλὰ καὶ ν' ἀποδώσουν τὸ δίκαιο μὲ τὴν βαθύτατη ἔκφραση τῆς εὐγνωμοσύνης σ' αὐτὴν τὴν στοργικὴ μητέρα, τὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Γιατί, ὅπως, σχεδὸν ὅλοι, φίλοι καὶ ἐχθροὶ Τῆς νεώτεροι Ἕλληνες ὁμολογοῦν σὲ κάθε ἐθνικὸ ἐορτασμὸ μας, σ' Αὐτὴν, κατ' ἀπόλυτη κυριολεξία, ὀφείλομε τὴ σημερινὴ μας ἐλευθερία, αὐτὴ τὴν ὑπόστασι τοῦ Ἔθνους μας. Ἀφοῦ-ὄχι μόνο στὴν ἀπαίσια τουρκοκρατία—ἀλλ' ἀνέκαθεν, δυὸ χιλιάδες τῶρα χρόνια, ἐπρομάχησε, πρωταγωνίστησε, ἔχυσε ποτάμι αἷμα, γιὰ τὴ διάσωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπ' ὄλες τὶς τρομερὲς βαρβαρικὲς ἐπιδρομὲς, γιὰ τὶς ὁποῖες ὀμιλεῖ ἡ Ἱστορία.

Δυστυχώς, όμως! Σήμερα υπάρχει τόση διαστροφή ανάμεσα στους ανθρώπους, φυσικά και ανάμεταξύ μας, ώστε πολλοί ακατάσχετα ξεπέφτουν σὲ φοβεροὺς παραλογισμούς. Κι' ἂν ἐπρόκειτο γιὰ ἀνθρώπους στερημένους ἀπὸ μὀρφωση ἢ καὶ γι' αὐτοὺς τοὺς φανεροὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἔθνους μας, θὰ ὑπῆρχε κάποια βάση δικαιολογίας. Ἀλλὰ νὰ παρουσιάζονται ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος, διανοούμενοι, δημοσιογράφοι, χρονογράφοι, καὶ γενικὰ μορφωμένοι ἄνθρωποι μὲ χαλάρωση καταπληκτικὴ στὸ πεδίο τῶν ἐθνικοχριστιανικῶν ἀξιών καὶ ἔτοιμοι πάντοτε νὰ ἐκτοξεύσουν μύδρους ἀναθεμάτων, εἰρωνειῶν, ὕβρεων, κατὰ τῆς ἐθνικῆς Κιβωτοῦ, τῆς Σώτειρας τοῦ εὐλογημένου Ἔθνους μας, ἀγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦτο εἶναι ὅλως διόλου ἀκατανόητον καὶ ἀπαράδεκτον.

Τὰ τελευταῖα χρόνια βλέπει κανεὶς στὸν ἑλληνικὸ τύπο μιὰ συστηματικὴ ἐκστρατεία ἐναντίων τῶν ἱερωτέρων θεσμῶν. Ἡ πολεμικὴ ἐναντίον τοῦ συντηρητικοῦ πνεύματος τῆς Ὁρθοδοξίας μας, τῶν ἐλλήνων Ἱεραρχῶν, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου γενικώτερα, τοῦ Μοναχισμοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καλλιεργεῖ ἓνα ἀντικληρικὸν πνεῦμα καὶ μιὰ τρομερὴ διασάλευση τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στοὺς Ποιμένας του, ἔχει ξεπεράσει κάθε ὄριο. Κι' ἐφθάσαμε πιά σὲ πολὺ ἐπικίνδυνον σημεῖο.

Ὁχυρώνονται οἱ διάφοροι καλοθεληταὶ γύρω ἂπ' τὰ σκάνδαλα ὀρισμένων ἀναξίων κληρικῶν, πού πρέπει φυσικὰ νὰ παταχθοῦν μὲ κάθε αὐστηρότητα. Ἀλλὰ, γιατί γενικεύουν τὸ κακὸ; Γιατὶ δὲν βλέπουν τὴν πλειονότητα τῶν ἀξίων καὶ ὑπεραξίων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ προβάλλουν αὐτῶν τὸ φωτεινὸν παράδειγμα πρὸς ὠφέλειαν καὶ οἰκοδομὴν καὶ ὄχι τίς ἀταξίες τῶν πρώτων πρὸς σκανδαλισμὸν; Γιατὶ τρέφουν ἄσπονδο μῖσος κατὰ τῆς ὀρθοδόξου Παραδόσεως καὶ ἐπιδιώκουν μεταρρυθμίσεις καὶ ἐκσυγχρονισμὸ ὀλισθηρὸ, μὲ τὸν ἀστεῖο ἰσχυρισμὸ, πὼς δὲν ζοῦμε στὸ μεσαίωμα καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ μοντερνοποιήσωμε τὴν Ἐκκλησία; Καί, ἀκόμη, πὼς τολμοῦν καὶ ἰσχυρίζονται, πὼς σήμερα στὸν αἰῶνα τῆς ἐλευθερίας, «ὁ καθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λατρεύῃ τὸν Θεὸν ὅπως

τοῦ ἀρέσει», ἄρα δὲ ν' ἀφήσωμε σὰν ξέφραγο ἀμπέλι τὴν Ἑλλάδα μας γιὰ ν' ἀνατινάξουν στὸν ἄερα τὴν ἐθνοποιό της Δύναμη, τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, οἱ διάφοροι ἀντίχριστοι αἰρετικοί;

Τὰ σκάνδαλα, γιὰ τὰ ὁποῖα θριαμβευτικὰ ὁμιλοῦν, οὔτε ἔλλειψαν οὔτε θὰ λείψουν ποτέ· ὅπως ἀφθονοῦν παντοῦ. Κι' εἶναι ἀλήθεια, πὼς τόσες καὶ τόσες ἀσχήμες παρουσιάζουν στὸ βίο τους κι' αὐτοὶ ποὺ φωνασκοῦν. Ἄλλ' ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία εἶναι ἄσπιλη, ἀγνή, ἄμωμη, ἀμόλυντη. Ἡ ὀρθόδοξη πνοὴ καὶ χάρις, ποὺ προσφέρει στὸν κάθε ἄνθρωπο, ἁμαρτωλὸ ἔστω ἢ δίκαιο, ἐπιφέρει τὸν ἐξαγιασμό, τὴν ἀνακαίνισι, τὴ μυστικὴ δύναμη γιὰ τὴν ἠθικὴ τελειοποίηση, γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς θεώσεως. Κι' ἐπάνω στὰ βάθρα, ποὺ τοποθετεῖ ὁ ἠθικὸς νόμος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰδρυτοῦ της, οἰκοδομεῖται στὴ ζωὴ μας αὐτὴ κάθε εὐγενικὸς προσανατολισμός. Κ' ἐπιτυγχάνεται κάθε ἰδακτικὴ εὐτυχία καὶ χαρὰ. Δηλαδή δὲν εἶναι μοναχὰ ὑπερκόσμιος ὁ χαρακτήρας της. Εἶναι καί, κατ' ἐξοχήν, ἐγκόσμιος, ἀφοῦ κι' ἐδῶ γύρω μας εὐεργετικὰ ἐπιδρᾷ, ἐξευγενίζει, διώχνει ἐχθρες, διαλύει μίση, σκορπᾷ τὴν ἀγάπη, τὸν ἀνθρωπισμό, τὴν καλωσύνη. Συμπαραστέκεται σ' ὅλες τὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδρύει ἄσυλα συμπόνιας καὶ φιλανθρωπίας. Καὶ γίνεται ἀκόμη καὶ τοῦ Ἔθνους προμαχῶνας. Ὑπερασπιστὴς τῶν ἠθικῶν καὶ ἐθνικῶν ἰδεωδῶν. Ἐμψυχώτρια τῶν προασπιστῶν τῆς ἐλευθερίας. Παρηγορήτρια τοῦ δύσμοιρου λαοῦ μας, τὸν ὁποῖον—ὅπως χίλιες φορὲς ἔχει ἀποδειχθῆ—ἐγκαταλείπουν ὅλοι ἄσπλαγχνα στὴ διάθεσι τῶν παντοειδῶν ἐχθρῶν. Πραγματικά, ὅπως ἔγραφε κι' ὁ Καρέλ, «σήμερα, ὅπως καὶ στοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς ἱστορίας της, ἡ Ἐκκλησία δὲν παύει νὰ δημιουργῆ κήρυκας τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης... ἀ γ ί ο υ ς».

*

Δοκιμάζομε πικρία πολλὴ γιὰ τὴ σημερινὴ κατάπτωση πολλῶν, ποὺ σκόπιμα ἐθελουφλοῦν, ἐνῶ θάπρεπε διαφορετικὰ ὅλως διόλου νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ γραφίδα τους. Καὶ δὲν παραβλέπομε τοὺς ἐθνικοὺς κινδύνους, ποὺ δημιουργοῦν μὲ τὴν ἀλλοπρόσαλλη αὐτὴ τακτικὴ τους. Βλέπομε τοὺς κομμουνιστὰς μοναχὰ σὰν τοὺς χειρότερους ἐχθροὺς τοῦ Ἔθνους. Κι' εἶναι

σωστό. Ἄλλὰ δὲν βλέπομε δυστυχῶς τοὺς ἄλλους, ποὺ κάνουν τοὺς ἔθνοπατέρας, κι' ὅμως εἶναι τὸ ἴδιο ἐπιζήμιοι στὸ Ἔθνος, σὰν κι' ἐκείνους. Ἀφοῦ ἔπαυσαν νὰ πιστεύουν στὸν Τριαδικὸ Θεὸ τῶν πατέρων μας, γιατί προσκύνησαν τὸν Βάαλ!, κι' ἔχουν ἀρχές καθαρά ὑλιστικές. Βαδίζουν μὲ γνώμονα πάντοτε τὶς ὀρθολογιστικὲς ἀντιλήψεις. Ζοῦν ἀχαλίνωτη ζωὴ. Δὲν ἔχουν κανένα ἠθικὸν ἔρμα, πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ συνταυτίζεται τὸ ἔργο τους μ' ἐκεῖνο, ποὺ ἀπάνθρωπα ἐκείνοι ἐκτελοῦν; Προδότες αὐτοί, προδότες κ' ἐκείνοι τῶν ὁσίων καὶ ἱερῶν τῆς Φυλῆς. Καὶ κλαίμεν πικρὰ τῆς Πατρίδος τὸ μέλλον. Γιατὶ μὲ τὴ διαγωγή τους αὐτὴ θεμελιώνουν στὴ ζωὴ τῆς νεολαίας τὸ πνεῦμα τῆς ἀδιαφορίας γιὰ τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, τῆς ἀντορθόδοξου καὶ ἀντιχριστιανικῆς ζωῆς, τῆς ἀχαλίνωτης ἐλευθερίας, ποὺ δημιουργεῖ τόσα καὶ τόσα κοινωνικὰ δράματα κι' αὐξήσει σημαντικὰ τὰ ἐγκλήματα, τὴν ἔκλυση τῶν ἠθῶν. Γι' αὐτὸ οἱ ἴδιοι οἱ σημερινοὶ πολέμιοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θεσμῶν τῆς, γράφουν γιὰ τὸ ἀσυγκράτητο κατρακύλισμα τῆς νεότητος, γιὰ τὸ ὅποιο ζητοῦν νὰ ληφθοῦν μέτρα. Νὰ προληφθῇ τὸ κακὸ μὲ σχολεῖα καὶ παιδαγωγικὰ συστήματα. Πάντως ὅμως μακριὰ ἀπ' τὴν Ἐκκλησίαν! Ὅποια πλάνη!

Ἄλλ' εἶναι καιρὸς πιά νὰ κατανοήσουν ὅλοι, μικροὶ-μεγάλοι, καὶ νὰ πιστεύουν ἀδιάσειστα, πῶς ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας εἶναι ὁ ἀκόιμητος φρουρὸς τοῦ Ἔθνους. Καὶ γι' αὐτὸ ὀφείλουν νὰ σταματήσουν τὸ βέβηλο ἔργο τους, πρὶν εἶναι πολὺ ἀργά. Γιατὶ ἡ ἐξουθένωσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐπιδρᾷ ἀνεπανόρθωτα σ' αὐτὸ τὸ Ἔθνος μας. Κι' αὐτὸ κατὰ κύριο λόγο ζημιώνεται. Ἐκείνη, κατὰ τὸν Ἱ. Χρυσόστομο, ἔχει Κυβερνήτην αὐτὸν τὸν Χριστόν. «Διὰ δὴ τοῦτο τὸ πλοῖον χειμάζεται, ἀλλ' ὑποβρύχιον οὐ γίνεται... Ὑπὸ πόσων ἐπολεμήθη ἡ Ἐκκλησία, ἀλλ' οὐδέποτε ἐνίκηθη. Πόσοι τύραννοι; Πόσοι στρατηγοί; Πόσοι βασιλεῖς; Αὐγουστος, Τιβέριος, Γάϊος, Κλαύδιος, Νέρων, ἄνθρωποι λόγοις τετιμημένοι, δυνατοί, τοσαῦτα ἐπολέμησαν ἀκμὴν νεάζουσιν, ἀλλ' οὐκ ἐξερρίζωσαν· ἀλλ' οἱ μὲν πολεμήσαντες σεσίγηνται καὶ λήθη παραδέδονται, ἡ δὲ πολεμηθεῖσα τὸν οὐρανὸν ὑπεραίρει... Μανθανέτω τῆς ἀληθείας τὴν ἰσχύν, πῶς εὐκολώτερον τὸν ἥλιον σβεσθῆναι ἢ τὴν Ἐκκλησίαν ἀφανισθῆναι».

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ.Μ. Νικοπόλεως—Πρεβέζης.

ΟΙ ΠΟΘΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΨΥΧΗΣ

Α'.

«Ὁν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων,
οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σε, ὁ Θεός» (Ψαλμ. μα', 2)

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι διφυής, κρᾶμα ἀπὸ γῆινα καὶ θεϊκὰ στοι-
χεῖα. «Τὸ θεϊκὸν συστατικὸν τῆς φύσεώς του ῥέπει φυσικὰ πρὸς
τὰ ἄνω, ποθεῖ τὴν ὀλοκλήρωσιν διὰ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸ φῶς,
ἀπὸ τὸ ὁποῖον τρόπον τινὰ κατωλίσθησεν ὡς ἀκτίς εἰς τὴν περιο-
χὴν τοῦ κόσμου. Πᾶς ἀληθινὸς καὶ γνήσιος βίος εἶναι ζήτησις
τοῦ φωτὸς αὐτοῦ, ἀνίχνευσις τῆς ὑψίστης ἀξίας, ἡ ὁποία μόνη
παρέχει νόημα εἰς τὴν ὑπαρξιν, ἀναμονὴ τῆς ἐπιστολῆς, περὶ τῆς
ὁποίας ὀμιλεῖ εἰς ἓν διήγημά του ὁ Ταγκόρε καὶ ἡ ὁποία κομίζει
τὰς λυτρωτικὰς πνοὰς ἀπὸ τὴν γενέτειραν. Ἡ τελευταία αὐτῆ
εἶναι ὁ ἀπολεσθεὶς παράδεισος, τοῦ ὁποίου ἡ νοσταλγία κινεῖ
πρὸς τὴν ζήτησιν» (Νικολάου Λ ο ὕ β ρ ι, Νοσταλγικαὶ περι-
πλανήσεις, σειρὰ δευτέρα, Ἀθήναι 1949, σελ. 153).

Πράγματι! Ἐὰν ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὸν κόσμον τῆς ψυχῆς
μας καὶ τὸν ἐξετάσωμεν στοχαστικῶς, θὰ διαπιστώσωμεν, ὅτι
αὕτη ἐμφορεῖται ἀπὸ τὴν τάσιν πρὸς τὸ Ὑπερβατικόν,
δηλαδὴ πρὸς ἐκεῖνο, ποῦ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ κόσμου καὶ τῆς
ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως. Ὁ ἄνθρωπος καταβάλλει συνεχῆ καὶ
ἀδιάκοπον προσπάθειαν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς σφαίρας τοῦ δεδομένου,
ὑπεράνω τοῦ κόσμου τῶν αἰσθήσεων, ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ κόσμου,
πέραν παντὸς πεπερασμένου καὶ ἐπιγείου.

Ἡ τάσις αὐτῆ τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ ὑπάρχει εἰς ὅλας τὰς σφαι-
ρας τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, μαρτυρεῖ ἀκριβῶς τὴν
ὑπαρξιν τῆς θείας πραγματικότητος καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, πρὸς
κατάκτησιν τῆς ὁποίας πάλλεται καὶ σκιρτᾷ πᾶσα ἀνθρωπίνη
ψυχή.

Ἡ τάσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ Ὑπερβατικὸν φαίνεται
πρωτίστως ἐν τῇ περιοχῇ τῆς γνώσεως, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἰκανο-
ποιεῖται ἐπὶ γῆς. Ὡς γνωστὸν, ὁ Ἀριστοτέλης ἀρχίζει τὴν «Μετα-

φυσικήν» του με τὴν διαπίστωσιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος «φύσει τοῦ εἰδέναι ὀρέγεται». Ὁ ἄνθρωπος θέλει ἐν πρώτοις νὰ γνωρίσῃ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα τοῦ χρειάζονται εἰς τὴν πρακτικὴν ζωὴν. Θέλει νὰ γνωρίσῃ διὰ τὴν ζήσιν. Ἀλλὰ δὲν ἱκανοποιεῖται ὁ ἄνθρωπος με αὐτὴν τὴν πρακτικὴν γνῶσιν. Θέλει νὰ προχωρήσῃ ὑπεράνω καὶ πέραν αὐτῆς πρὸς τὴν θεωρητικὴν γνῶσιν, πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας, ἀνεξαρτήτως παντὸς πρακτικοῦ καὶ χρησιμοθηρικοῦ σκοποῦ. Ὅταν ἡ θεωρητικὴ αὐτὴ τάσις καὶ ὁρμὴ εἶναι γνησία καὶ ἰσχυρά, ὑπερπηδᾷ τὰ σύνορα τῆς ὁρατῆς καὶ αἰσθητῆς πραγματικότητος τοῦ κόσμου τῶν φαινομένων. Τότε ἡ ψυχὴ ποθεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων, θέλει νὰ γνωρίσῃ τὰ πράγματα αὐτὰ καθ' ἑαυτά. Μὲ ἄλλους λόγους προσπαθεῖ νὰ ἀποκτήσῃ μεταφυσικὴν γνῶσιν. Πόσον ἰσχυρὰ εἶναι ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν μεταφυσικὴν γνῶσιν ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας, ἣτις κατὰ μέγα μέρος εἶναι ἱστορία τῆς Μεταφυσικῆς. Αὐτὴ καθιστᾷ φανερόν, ὅτι ἡ μεταφυσικὴ ὁρμὴ τείνει νὰ ὑπερπηδῆσῃ οὐχὶ μόνον τὰ σύνορα τοῦ κόσμου τῶν αἰσθησεων, ἀλλὰ τοῦ ἐν γένει κόσμου. Θέλει νὰ γνωρίσῃ τὴν αἰτίαν, πού συνέχει τὸν κόσμον εἰς τὰ ἐσώτατα βάθη του. Τοιοῦτοτρόπως σχηματίζει τὰς ἐννοίας τοῦ Ἀπολύτου, τοῦ Πρώτου Κινοῦντος, τοῦ Πρώτου Αἰτίου κ.τ.τ. Αἱ ἐννοιαὶ ἀκριβῶς αὗται μαρτυροῦν, ὅτι ἰδιάζον γνώρισμα τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως εἶναι τὸ ὅτι αὕτη ῥέπει πρὸς τὸ Ὑπερβατικόν, πρὸς τὴν ἀπόλυτον γνῶσιν. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ νὰ ἱκανοποιηθῇ πλήρως ἡ τάσις καὶ ἡ ῥοπὴ αὕτη. Αὐτὸ θὰ γίνῃ μόνον εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς αἰωνιότητος. «Ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι» (Α' Κορ. ιγ', 12).

Ἄλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ποθεῖ μόνον τὴν ἀπόλυτον γνῶσιν. Αὕτη εἶναι πλήρης καὶ ἄλλων ἰδανικῶν πόθων, προδιθέσεων καὶ αἰτημάτων. Ὁ ἄνθρωπος λ.χ. εἰς τὴν γῆν ποθεῖ τὸ ἀπόλυτον κάλλος, τὴν ὑψίστην εὐτυχίαν, τὴν ἀπόλυτον χαρὰν. Τὴν ὁρμὴν πρὸς τὸ ἀπόλυτον κάλλος ὑμνεῖ ὁ Πλάτων. Ἡ ὁρμὴ αὕτη κατ' οὐσίαν εἶναι «ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀτελοῦς πρὸς τὸ τέλειον, τοῦ πεπερασμένου πρὸς τὸ ἄπειρον, τοῦ ἐπιγείου πρὸς τὸ θεῖον. Εἶναι ἡ νοσταλγία τῆς ψυχῆς διὰ τὴν αἰώνιον τῆς Πατρίδα».

Ἡ ψυχὴ ποθεῖ νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην τὰς διαφόρους βαθμίδας τοῦ ὠραίου, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἀπόλυτον κάλλος, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸ Πλάτωνα, «ὕπάρχει αἰώνιον καὶ δὲν ὑπόκειται οὔτε εἰς γένεσιν οὔτε εἰς ἀφανισμόν, οὔτε εἰς αὐξήσιν οὔτε εἰς ἐλάττωσιν, ἔπειτα δὲν εἶναι ὠραῖον ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως, ἄσχημον ἀπὸ τῆς ἄλλης, οὔτε ὠραῖον σήμερον, αὔριον ὄχι, οὔτε σχετικῶς μὲ τοῦτο ὠραῖον, σχετικῶς μὲ ἐκεῖνο ἄσχημον, οὔτε ἐδῶ ὠραῖον, ἐκεῖ ἄσχημον, ὡσάν νὰ ἦτο διὰ μερικοὺς ὠραῖον, δι' ἄλλους ἄσχημον». Τὸ κάλλος αὐτὸ εἶναι «αἰώνιον, ὅλα δὲ τ' ἄλλα τὰ ὠραῖα μετέχουν ἐκείνου κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον, ὥστε μὲ τὴν γένεσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν ἐκείνων, ἐκεῖνο μῆτε αὐξήσιν, μῆτε ἐλάττωσιν καμμίαν νὰ ὑφίσταται, μῆτε κανένα ἄλλον ἐπηρεασμόν». Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὁ ἄνθρωπος ποθεῖ τὴν ἀπόλυτον χαρὰν καὶ εὐτυχίαν, κατατρυχόμενος ἐν τῇ γῆ ὑπὸ τοῦ συναισθήματος τοῦ ἀνικανοποιήτου, τῆς ἀνεσιτότητας. Ὁ ἄνθρωπος «φέρει τὸ πτερόν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς». Τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας, ποὺ ἐξωτερικεύουν καὶ ἀντανακλοῦν τὸν κόσμον τῶν ἐσωτερικῶν πόθων καὶ ἀξιολογικῶν αἰτημάτων, εἶναι μυριόστομοι ἐκφράσεις τῆς ὁρμῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ὑπερπήδησιν τῶν ὁρίων, ἐντὸς τῶν ὁποίων κρατεῖ αὐτὸν δέσμιον ἡ ἀτομικότης του, ἡ ζωὴ καὶ ἡ φύσις. Ἐντὸς αὐτοῦ ζῆναι τὸν τρόπον τινὰ ἡ πλατωνικὴ «ἀνάμνησις» τῆς ὠραιότητος τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν, ἡ ὁποία ὡς διαρκῆς κίνητρον δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκην πρὸς ἀνάτασιν, πρὸς πτήσιν πέραν τοῦ ὕλικου καὶ αἰσθητοῦ κόσμου. Κατὰ τὸν ὠραῖον στίχον τοῦ Jørgen Moe «καὶ στὴν ψυχὴ σου ὑπάρχει μιὰ ἄκρη ἀπὸ χροῶμα γαλάζιας λαχτάρας», διότι ὡς λέγει ὁ Ibsen, «συγγενεῦμε λίγο μὲ τὴν θάλασσα καὶ τὸν οὐρανόν». Ἐντεῦθεν ὁ πόθος πρὸς τὸ μακρυνόν, πρὸς τὸ Ἐπέκεινα.

«Πάντα λαχταρᾷ τὸ μακρυνὸ ἢ καρδιά.

Πρὸς τὸ μακρυνὸ νὰ πεταῖξῃ γυρευεῖ.

Νὰ λυτρωθῆ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της ζητᾷ».

Ἡ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ διαισθάνεται, ὅτι οἱ πόθοι οὗτοι μόνον πλησίον τοῦ Θεοῦ θὰ ἱκανοποιηθοῦν πλήρως. Ὁ ἅγιος Ἀ Ὑ γ ο υ σ τ Ἦ ν ο ς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν «Ἐξομολογήσεων» γράφει:

«Διὰ Σέ, ὦ Θεέ, μᾶς ἐδημιούργησες· καὶ εἶναι ἀνήσυχος ἡ καρδιά μας μέχρις ὅτου ἀναπαυθῆ εἰς Σέ». Ὡς ἔν σχολίον εἰς τὸν λόγον αὐτὸν ἀντηχεῖ ἡ φράσις τοῦ μεγάλου δανοῦ φιλοσόφου καὶ θεολόγου Κίρκεγκααρντ: «Ὅπως τὸ βέλος τοῦ γυμνασμένου σκοπευτοῦ, ὅταν φεύγῃ ἀπὸ τὴν φαρέτραν, οὐδεμίαν ἡσυχίαν ζητεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν του, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ σκοπὸν του, τοιοῦτοτρόπως ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ τὴν κατεύθυνσιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἡσυχίαν, πρὶν εὐρεθῆ πλησίον τοῦ Θεοῦ».

Ἡ ῥοπή πρὸς τὸ Ὑπερβατικὸν χαρακτηρίζει καὶ τὴν ἠθικὴν συνειδήσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκαστος, ὡς γνωστόν, αἰσθάνεται νὰ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀσίγητος φωνὴ νόμου, ὁ ὁποῖος, τρόπον τινά, βαθυχάρακτος εἰς τὰς πλάκας τῆς καρδίας, ἀπὸ ὑψηλοῦ τινος Σινᾶ ἐντέλλεται τὰ πρακτέα καὶ τὰ φευκτέα (Ῥωμ. β', 14-15). Ὡς διεκλήρυξε καὶ αὐτὸς ὁ Κάντ, μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ εἶναι ὁ Ὑψιστος νομοθέτης τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, διότι ἡ ἠθικὴ κατηγορικὴ προστακτικὴ εἶναι ἀδύνατος ἄνευ ὑψίστου κύρους καὶ θείας αὐθεντίας.

Ἄλλὰ πῶς ἐκδηλοῦται ἡ πρὸς τὸ Ὑπερβατικὸν ῥοπή τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως; Ἐκδηλοῦται πρωτίστως διὰ τῆς διαρκοῦς τάσεως πρὸς τὴν τελειότητα. Ἡ ἠθικὴ προσωπικότης δὲν εἶναι τι στατικὸν καὶ ὠλοκληρωμένον, ἀλλ' εὐρίσκεται πάντοτε ἐν ἐξελίξει καὶ κινήσει, ἐν τῷ γίγνεσθαι καὶ διαμορφοῦσθαι. Ἡ συγκρότησις τῆς ἠθικῆς προσωπικότητος δὲν εἶναι ἄφικτις εἰς τὸ τέρας, κάματος ἢ ναχέλεια, ἀλλὰ συνεχῆς δυναμικὴ προσπάθεια, πορεία, δρόμος, ἀγών. Ὡς λέγει ὁ Zahn, «ὄντες ἐγγὺς τοῦ Θεοῦ, οὐδέποτε εἴμεθα τόσον ἐγγὺς αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ τεινώμεν νὰ ἔλθωμεν ἔτι ἐγγύτερον πρὸς αὐτόν». Ὡς λέγει ὁ Γκαϊτε, «μέσα εἰς τὰ καθαρὰ βάθη τοῦ στήθους μας σφαδάζει μιὰ προσπάθεια, νὰ ἀφοσιωθῶμεν ἀπὸ εὐχαριστίαν ἐκουσίως εἰς κάτι Ἀνώτερον καὶ Καθαρότερον». Κατ' ἐξοχὴν ὁ Χριστιανὸς αἰσθάνεται τὴν πρὸς τὸ Ὑπερβατικὸν ῥοπὴν τῶν ἠθικῶν του προσπαθειῶν, «κατὰ σκοπὸν διώκων εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἀνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Φιλιπ. γ', 13-14) καὶ εὐχόμενος, ὅπως ἔχῃ «χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς..., ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά».

Ἄλλ' ἢ τάσις τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως πρὸς τὸ Θεῖον διαλάμπει καὶ εἰς τὴν πεποιθησιν, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ δίκαιος Θεὸς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἠθικὴν τάξιν, ποῦ διασαλεύεται ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἀνθρωπίνη δικαιοσύνη τιμωρεῖ, ἀλλὰ δὲν ἀνταμείβει. Συχνάκις μάλιστα ἔρχεται εἰς τὰ χεῖλη τὸ ἐρώτημα τοῦ Ἱερεμίου. «Τί ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν εὐοδοῦται; Εὐθύνθησαν πάντες οἱ ἀθετοῦντες ἀθετήματα;» (Ἱερεμ. ιβ,1). «Οὐχὶ σπανίως, γράφει ὁ Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, οἱ δίκαιοι ταλαιπωροῦνται, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ἀνενοχλήτως ἀπολαύουν τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς. Οἱ ἀνδρεῖοι πίπτουν εἰς τὴν μάχην λησμονημένοι, οἱ δὲ ῥιψάσπιδες ἀπολαύουν τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου. Οἱ ἐπιστήμονες φθισιοῦν, αἱ δὲ ἀνδράνεια καὶ μετριότητες παχύνονται... Ὁ αἰμοβόρος Νέρων ἐπευφημεῖται παρελαύνων ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Ρώμης, καὶ ὁ ἅγιος Πέτρος πορεύεται νὰ ἀνασταυρωθῇ ἐν τῇ αὐτῇ Ρώμῃ. Εἶναι τοῦτο ἠθικὴ τάξις;» Καὶ ὅμως ἡ Ἁγία Γραφή τονίζει: «Δίκαιος Κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησε» (Ψαλμ. ι'7). Ἡ ἠθικὴ μας συνείδησις ἔχει τὸ αἶτημα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἠθικῆς τάξεως. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπάρχῃ οὐχὶ μόνον ὑπέρτατος Νομοθέτης, ἀλλὰ καὶ Δικαστὴς καὶ ἀκοιμητος φρουρὸς τῆς ἠθικῆς τάξεως, διὰ νὰ ικανοποιήσῃ τὸ αἶτημα αὐτὸ εἰς μίαν ἄλλην σφαῖραν ζωῆς. «Ὅποταν δὲν θὰ ἔχω ἄλλην ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἔγραφεν ὁ Ῥουσώ, τότε ὁ θρίαμβος τῶν κακῶν καὶ ἡ κατάθλιψις τῶν δικαίων θὰ μὲ ἡμπόδιζε νὰ ἀμφιβάλλω. Μιὰ τόσοσ ὑβριστικὴ παραφρονία ἐντὸς τῆς παγκοσμίου ἀρμονίας θὰ μὲ ἔκανε νὰ ζητήσω τὴν λύσιν. Θὰ ἔλεγον: Τὸ πᾶν δὲν τελειώνει δι' ἡμᾶς μετὰ τῆς παρούσης ζωῆς, τὸ πᾶν θὰ τακτοποιηθῇ μετὰ θάνατον».

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19 — Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἔχε τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν καλωσύνη ν' ἀκούσης τώρα καὶ λίγα γιὰ μιὰ ἄλλη ἀπρέπεια. Ἐέρεις πολὺ καλὰ ἀπὸ τὸ Τυπικὸ σου, ὅτι τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων—Θεοφανείων ψάλλεται ὁ ὄρθρος, αἱ μεγάλαι ὄραι, ὁ Μ. Ἑσπερινὸς μὲ Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου, τελεῖται δὲ συνέχεια ὁ Μ. Ἀγιασμός, κατὰ τὴν τάξι. Ἐέρεις ἐπίσης τί πλοῦτος ὑπάρχει ἐκεῖ νοημάτων καὶ ποιὸς ὁ σκοπὸς ὅλης αὐτῆς τῆς ἀκολουθίας. Λειτουργικὴ δὲ θὰ σοῦ κάνω, ἀλλὰ θὰ διαμαρτυρηθῶ σὰν πιστὸς καὶ σὰν Κληρικὸς γιὰ μιὰ ἀπρέπεια ποὺ γίνεται. Δηλαδή, τί γίνεται. Ὀλόκληρος αὐτὴ ἡ ἀκολουθία μὲ τὸν τελετουργικὸ τῆς φόρτο, διαβάζεται ἐπιτροχάδην, λὲς καὶ ὑπάρχει δίπλα στὸν Ἱερουργὸ κάποιος τύραννος μὲ τὸ ρολόγι καὶ τὸ μαχαῖρι στὸ χέρι, ποὺ ἀπειλεῖ πῶς ἂν δὲν τελειώσῃ ἡ ἀκολουθία μέσα σὲ προκαθωρισμένο χρονικὸν συντομώτατο πάντοτε διάστημα, θὰ τοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι. Πότε μπαίνει στὴν Ἐκκλησία καὶ πότε βγαίνει ὁ παπᾶς οὔτε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ παίρνει εἶδησι. Ὅπως μιὰ κινηματογραφικὴ ταινία, ποὺ γεγονότα χρόνων καὶ ἐποχῶν τὰ συμπυκνώνει σὲ πλαίσιο ἀσυλλήπτως μικροῦ χρόνου, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ διαδραματιζόμενα, ἔτσι κι' ὁ παπᾶς μας ὀλόκληρη αὐτὴ τὴν ἀκολουθία τῆς παραμονῆς τῶν Φώτων τὴν κλείνει λὲς καὶ τραβάει μὲ τὸ χέρι του ἓνα μικρὸ «φερμουάρ». Πολλοὶ πιστοὶ παραξενεύονται μάλιστα πότε ἄρχισε καὶ πότε ἐτελείωσε ὁ παπᾶς. Ἀλλὰ γιατί αὐτὴ ἡ σπουδὴ; Τί συμβαίνει; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ τύραννος δίπλα στὸν Ἱερέα ποὺ τοῦ γνέφει «γρήγορα!.. γρήγορα... γιατί σοῦ πῆρα τὸ κεφάλι; Γιατί αὐτὸ τὸ τελετουργικὸ κατρακύλισμα; Ὑπάρχει νόμος, κανὼν, δεσποτικὴ ἐντολή, κανένα «κόψιμο» τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη εἰδικῶς, ὥστε νά-χη συγγνώμη αὐτὴ ἡ τρεχάλα καὶ ἡ ἀξιοκατάκριτη ἀνησυχία καὶ βιασύνη πρὸς τερματισμὸν τῆς ἀκολουθίας στὸ ἄψε-σβύσει; Πῶς! Ὁ ἀπαντήσουν ἐκεῖνοι ποὺ ξέρουν τὸ μυστικόν. Ὑπάρχει ὁ τύραννος ποὺ λέγεται μαμμωνᾶς. Αὐτὸς φέρνει μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Ἱερουργοῦ ὅλους τοὺς δρόμους καὶ τὰ σπίτια ποὺ θὰ περάσῃ γιὰ ν' ἀγιάσῃ. Καὶ ἐπειδὴ δὲν τὸν παίρνει ὁ χρόνος, γι' αὐτὸ καὶ ὁ παπᾶς μας μεταβάλλεται σὲ τρεχαντήρι. Κρεμάει ἀμέσως, μετὰ τὸ τέρας τῆς ἀκολουθίας τὸ ποιο ἀκάθαρτο καὶ πολυκαιρινὸ πετρα-χῆλι στὸ λαιμό, ποὺ τὸ στρίβει ἀνάριχτα στὸν ὄμο, γερμίζει ἀγιασμοῦ ἓνα σιδηροδοχεῖο, βρίσκει καὶ παίρνει κοντὰ του κι' ἓνα παιδὶ νὰ τὸν συνοδεύῃ γιὰ νὰ κουβαλήῃ τὸν ἀγιασμό, καί, ζεστός-ζεστός ὅπως εἶναι, τρέχει καὶ ὅλο τρέχει ἀλαφιασμένα στοὺς

δρόμους, στὰ καταστήματα, στὰ σπίτια, στὰ γκαράζ, στὰ γραφεῖα, παντοῦ καὶ στὰ πλεόν ἀπίθανα μέρη, ὅπου θὰ ὑπάρχουν ἁγιασμοφορολογούμενοι...Θέλουν δὲ θέλουν εὐσεβεῖς καὶ ἀσεβεῖς, πιστοὶ καὶ ἄπιστοι, ξυπνημένοι καὶ κοιμισμένοι, πλυμένοι καὶ ἄπλυτοι, καθαροὶ καὶ ἀκάθαρτοι, ντυμένοι καὶ γδυτοί, ἀναγκάζονται νὰ δεχθοῦν τὸν παπᾶ μετὸ πετραχήλι, μετὸ «μπακράτσι», μετὸ Σταυρό, καὶ τὴν ἁγιαστούρα τουφωτῆ ν' ἀκούσουν τὸ «Ἐν Ἰορδάνῃ» ἢ τὸ μισὸ ἢ τὸ τέταρτο, νὰ πληρώσουν, καὶ ὅσω νὰ συνέλθουν ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐπιδρομὴ, κάθονται λίγα λεπτὰ στὴν καρέκλα βωβοί... Ἄλλοι κλειδώνουν τὴν πόρτα, ἄλλοι βρίζουν ἀπὸ μέσα, ἄλλοι διαβολοστέλλουν...Καὶ βλέπεις ἓνα θέαμα ἐλεεινό, νὰ κρατῆ, ἂν βρέξη μάλιστα, ὁ παπᾶς ἀνάριχτα στὸν ὤμο εἶπαμε τὸ πετραχήλι, νὰ σηκώῃ τὰ ράσα νὰ μουμουρίζῃ, καὶ νὰ τρέχῃ φουσκωμένος μετ' ἐμφάνισιν ἀναξιοπρεπῆ καὶ ἀθλία. Καὶ τρέχει γιὰ νὰ προσθάσῃ. Πολλοὶ μάλιστα τρέχουν μήπως ὁ ἄλλος παπᾶς ποὺ εἶναι νεώτερος ἢ πονηρότερος τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ δικαιώματά του, πηγαίνοντας ν' ἀγιάσῃ κανένα πλουσιόσπιτο. Γι' αὐτὸ προτιμᾷ πρῶτα αὐτὰ τὰ σπίτια ποὺ καταλαβαίνει πὼς «βγαίνει ψωμί» καὶ ἔπειτα τὰ φτωχόσπιτα, τὰ ὅποια στὸ τέλος μπορεῖ νὰ μείνουν χωρὶς καὶ ν' ἁγιαστοῦν. Ἄδελφέ, δὲν νομίζω πῶς αὐτὸ τὸ φαινόμενο εἶναι συντελεστικὸ τῆς θρησκευτικῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ συγκρατημοῦ τοῦ λαοῦ μας. Σοῦ εἶπα. Πρόσεχε, γιὰτὶ δὲν ἔχουμε τὸ λαὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Παπουλάου, τὸν ἀπλὸ λαό, ποὺ καὶ τοῦ ἀγραμμάτου Ἰερέως ἢ συμβουλῆ ἦταν νόμος Θεοῦ καὶ τὸ πέρασμά του, πέρασμα τοῦ Ἰησοῦ. Τελειώσες γρήγορα γιὰτὶ σὲ κυνηγοῦσεν ὄχι τὸ ἐνδιαφέρον σου ν' ἀγιάσῃς τὰ σπίτια τῶν ἐνοριτῶν σου, ἀλλὰ γιὰ νὰ «περάσῃς» περισσότερα, καὶ νὰ μαζέψῃς περισσότερα χρήματα. Αὐτὸ ἦταν τὸ σπρώξιμο ποὺ λὲς καὶ εἶχες στὰ πόδια κάρβουνα ἀναμμένα καὶ συντόμευες τὴν ἀκολουθία σου τὸ πρωτὶ. Θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ ἔκανες τὸ καθῆκόν σου στὴν Ἐκκλησία μετ' ἡρεμία, μετ' ἀνυψί, μετ' ἐμμαζεμμένα τὰ μυαλά σου, κι' ὄχι σωματικά μὲν νὰ βρίσκεσαι πρὸ τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ψυχικά ὅμως νὰ τριγυρνᾷς στοὺς δρόμους ὑπολογίζοντας ἀφηρημένα πόσα ἀπάνω - κάτω θὰ μαζέψῃς ἀπὸ τὸν ἁγιασμό. Καὶ θὰ ἦταν προτιμότερο γιὰ νὰ λείψῃ καὶ ἡ ἀσχημία στοὺς δρόμους, γιὰτὶ ἀσχημία εἶναι ν' ἀνεμίξῃ τὸ πετραχήλι στοὺς δρόμους ἢ ὅπου - κι' ὅπου, παρὰ ν' ἀγιάζῃται ὅπως ἀγιάζῃται τὸ σπίτι, ἢ τὸ κατάστημα τοῦ καθενός. Θὰ εἶπῃς τὸ ζητοῦν οἱ Χριστιανοί. Ἐλάχιστοι. Γι' αὐτοὺς τοὺς ἐλάχιστους, σὰν ποιμένας τους, πῆγαινε ἄλλη ἡμέρα, ἀφοῦ τοὺς εἰδοποιήσῃς νὰ ἐτοιμαστοῦν καὶ νὰ μετάσχουν ἔτσι ἔτοιμοι τῶν ἁγιασμάτων τοῦ Θεοῦ. Ἐξ ἄλλου, ξέρεις πολὺ καλὰ, πὼς ὅλοι οἱ πιστοὶ ἔρχονται

στο Ναό μάλιστα τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων καὶ ἀγιάζονται, παίρνουν καὶ στοὺς σπιτάκι τους ἄγιασμό καὶ τὸν φυλάνε ὅλον τὸν χρόνο. Μὲ τὸ νὰ μπαίνης ἐσύ, ὅπως μπαίνης, στὰ σπίτια, στὰ χασάπικα, στὶς βρωμοαγορές, καὶ παντοῦ, νὰ ραντίζης μ' ἓνα κομμάτι τοῦ «ἐν Ἰορδάνῃ», πιστεύεις στ' ἀλήθεια πὼς ἔδιωξες τὸ Διάβολο, ἔσωσες τὸν κόσμο, καὶ ἄπλωσες ἔτσι τὴν εὐτυχία στους ἐνορίτες σου; Λάθος!... Κάποτε, περνώντας ἓνας παπᾶς στὴ ἀγορά, γνωστός γιὰ τὴ φιλοχρηματία του, ἄκουσεν ἓνα βρρρ! στὸ «μπακράτσι», πού ἔφερε τὸν ἄγιασμό καὶ ἐδέχετο ἐκεῖ τὰ κέρματα. Σταμάτησε, ρωτᾷ τὸ παιδί καὶ ἐπληροφορήθη μὲ τ' αὐτιά του καὶ εἶδε μὲ τὰ μάτια του, πὼς τοῦ ἔριξε κάποιος στ' ἀστεῖα στὰ φέμματα μιὰ φύχτα ἀμμοχάλικα!... Καὶ θυμῶδες ὅπως ἦταν ἄρχισε νὰ καταριέται μὲ τὸ πετραχήλι στὸ λαιμό, πρὸς ἀγανάκτησιν πολλῶν, ἀλλὰ καὶ θυμηδῖαν τῶν ἄλλων στὴν ἀκεφιά πού εἶχαν. Ἐπειδὴ δὲν μπορούσε νὰ ξεδιαλέξῃ τὰ χάλικα ἀπὸ τὰ κέρματα τ' ἀφῆκε μαζί καὶ τὸ παιδάκι τὰ περιέφερε ὡς τὸ βράδυ σχεδόν, πού ἐτελειώσε ἡ γύρα στὰ σπίτια. Αἱ; Πῶς τὰ βλέπει τὸ μάτι τῆς ψυχῆς σου αὐτὰ ἀδελφέ; Ὁραῖα πράγματα; Σεμνά; Ἱεροπρεπῆ; Συντελεστικὰ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνυψώσεως τοῦ λαοῦ; Λυπηρόν. Μὰ τί νὰ κάμω ἀφοῦ ἔτσι καθιερώθηκε ἀπὸ χρόνια; Λέει ὁ εφημέριος. Σοῦ εἶπα: Τὸ πετραχήλι δὲν πρέπει ν' ἀνεμίζεται στους δρόμους. Ἄν εἶσαι καλὸς τσοπάνης καὶ πονᾶς τὰ πρόβατά σου κι' ἐνδιαφέρεσαι γιὰ τὸν καταρτισμὸ καὶ τὴ σωτηρία τους, νὰ τὰ ἐπισκέπτεσαι πάντοτε, νὰ τὰ ἐρωτᾶς τί θέλουν, ἢ ἐσύ ὁ ἴδιος νὰ προβαίνης σ' ἐνέργειες πού θὰ φανερώνουν τὴν πατρικὴ σου ἀγάπη. Τὴν ἡμέρα τῆς παραμονῆς τῶν Φώτων τρέχεις λαχανιασμένος φουσκωμένος γιὰ νὰ ραντίσης πεταχτὰ μουρμουρίζοντας τὸ «ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε», μονάχα γιὰ τὸν παρῶν καὶ ὄχι γιὰ τὴν ψυχικὴ ὠφέλεια τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν προφθαίνουν καλὰ-καλὰ νὰ σὲ ἰδοῦν ἂν εἶσαι ὁ παπα-Δημήτρης ἢ ὁ παπα-Νικόλας. Τόνιζέ τους πὼς ὁ ἄγιασμός εἶναι ἄγιασμός εἴτε δίδεται τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων, εἴτε τὴν ἴδια ἡμέρα, εἴτε γίνεται στὸ σπίτι. Δὲν ἔχει διαφορά ὁ ἄγιασμός ὁ μικρὸς ἀπὸ τὸν μεγάλον. Λέγεται μικρὸς ἢ μεγάλος ἐπειδὴ οἱ εὐχὲς εἶναι μικρότερες ἢ μεγαλύτερες, ἐπειδὴ παρατείνεται περισσότερο ἢ λιγώτερο ἢ σχετικὴ ἀκολουθία. Θεαματικὰ εἶναι αὐτά. Δὲν σημαίνουν οὐσία προκειμένου περὶ τοῦ ἄγιασμοῦ τοῦ καθαροῦ νεροῦ πού βρίσκεται στὴ λεκάνη. Μὴ κρατοῦμε τὸ λάο μας στὸ σκοτάδι, στὴν πλάνη. Τὸ ἄγιασμένο νεράκι τοῦ μικροῦ ἄγιασμοῦ διατηρεῖται χρόνια, ὅπως καὶ τὸ νεράκι τοῦ μεγάλου λεγομένου ἄγιασμοῦ. Ὅλοι οἱ πιστοὶ θὰ ἤθελαν νὰ γίνεταί στὸ σπίτι τους ὁ ἄγιασμός. Δὲν καλοῦν ὅμως τὸν Ἱερέα νὰ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ «ΦΙΛΟΘΕΟΝ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΝ»

ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΗ
ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ

“Όταν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας τὰ πάντα βγαίνουν σέ καλό.

Κάθε πράξη καὶ κάθε ἐπιχείρηση τοῦ Ἰωσήφ εἶχε πάντα εὐτυχισμένην ἔκβαση. Καὶ ὅ,τι ἡ συλλογιζότανε ἢ ἔλεγε κι' ἔκανε, εἶχε πάντα του καλό καὶ λαμπρὸ τέλος· «ἦτανε ἄνθρωπος πού ἐπρόκοβε κι' εὐδοκιμοῦσε».

Θέλεις νὰ μάθης τὸ γιατί; «Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἦτανε μαζί με τὸν Ἰωσήφ» (Γεν. λθ' 2). Αὐτὴ τὴν συνακόλουθη τῆς κάθε του ἐπιτυχίας αἰτία, τὴ συνεπέριαινε, πολὺ σωστὰ καὶ καθ' ἀφεντικὸ του. «Ἦξερεν ὁ Κύριός του, πὼς ὁ Θεὸς εἶναι μαζί του· καὶ πὼς ὅτι κι' ἂν καταπιάνεται, ὁ Θεὸς τοῦ τὸ φέρνει σέ καλὸ τέλος στὰ χέρια του» (Γεν. λθ' 3).

Μήπως ἀμφιβάλλει κανεὶς; Ἐναμφισβήτητα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος βαδίζει σύμφωνα με τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ, ὅλα τοῦ πᾶνε καλά· «σ' αὐτοὺς πού ἀγαποῦνε τὸ Θεὸ ὅλα συνεργοῦνε στὸ ἀγαθὸ» (Ρωμ. η' 28). Κι' αὐτὰ ἀκόμα πού φαίνονται ἀντίθετα. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ὅταν ὁ Θεὸς ὑπόσχεται στοὺς ἀγαπημένους του δούλους καὶ θεράποντες τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, πάντα προσθέτει στίς ἐπαγγελίες καὶ στίς ὑποσχέσεις του κι' αὐτό.

κάμη τὸν ἀγιασμὸ στὸ σίτι τους γιατί οἱ ἄνθρωποι πῆραν φόβο ἀπὸ τὴν πλεονεξία ὠρισμένων. Φοβοῦνται τὴν ἀγοραπωλησία τῆς δωρεᾶν ἀπὸ τὸν Θεὸν παρεχομένης Χάριτος. Γιατί, ὅπως σοῦ εἶπα, αὐτὰ τὰ ὑπὸ τῶν πιστῶν διδόμενα λέγονται («τυχερά») στὸ ὄνομα μόνον, ὅμως εἶναι θετικὰ καὶ βέβαια ὡς ἐκ τῶν προτέρων κανονισμένα ἀπὸ τοὺς Ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι ἂν δὲν τὰ λάβουν ξεσηκώνουν τὸν κόσμον, καὶ ὁ καυχᾶς ξεπαγιάζει τὸν ἐνορίτη ἀντὶ νὰ τὸν ἀγιάζη...

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

«'Εγὼ εἶμαι μαζί σου». Αὐτὸ εἰπώθηκε στὸν Ἀβραάμ. Αὐτὸ στὸν Ἰακώβ, κι' αὐτὸ καὶ στοὺς ἄλλους. Κι' ὅλη ἡ Γραφή εἶναι γεμάτη ἀπὸ τῆ φράσιν αὐτῆν.

Γι' αὐτὸ κι' ἀπὸ τῆ στιγμή πού ὁ Αἰγύπτιος Πε-
τεφρῆς, ὁ βασιλικὸς ἀρχιμάγειρας, ἔμπασε στὸ σπίτι
του, σὰν δοῦλον τὸν Ἰωσήφ, μπῆκε καὶ ἡ εὐλογία τοῦ
Θεοῦ στὸ σπιτικό του. «Συνέβηκε δέ, μόλις ἀποκατα-
στάθηκεν ὁ Ἰωσήφ στὴν ἐπιστασία τοῦ σπιτιοῦ του,
ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὸ σπίτι του (Γεν. λθ' 5). Ἡ ἴδια
εὐλογία εἶχε φανερωθῆ καὶ στὸ σπιτικό τοῦ Σύρου
Λάβαν, ἀπὸ τὴν στιγμή πού ὁ Ἰακώβ, ὁ πατέρας τοῦ
Ἰωσήφ, μπῆκε στὴ δούλεψή του. Γι' αὐτό, δὲν ἐκαυ-
χήθηκε ψεύτικα ὁ Ἰακώβ, ὅταν εἶπε στὸν πεθερό του·
—«Ἡ περιουσία σου, Λάβαν, δὲν ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ
μεγάλῃ· ἀλλ' αὐτὴ ἐμεγάλωσε κι' ἐπολλαπλασιάσθηκε,
μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τῆ στιγμή πού ἔβαλα
τὸ πόδι μου στὸ σπίτι σου. Λίγα πράγματα βρῆκα,
ὅταν ἤλθα· καὶ μόλις ἐπάτησα τὸ πόδι μου στὸ σπίτι
σου, σ' εὐλόγησεν ὁ Κύριός μου καὶ Θεός μου» (Γεν.
λ', 30). Κι' αὐτὴ τῆ μεγάλῃν εὐτυχία κι' ὁ Λάβαν ὁ
ἴδιος ἀναγκάσθηκε νὰ τὴν ὁμολογήσῃ. «Πραγματικά,
ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ μπῆκε στὸ σπίτι μου μαζί σου»
(Γεν. λ', 27). Εἶναι λοιπὸν βέβαιο καὶ πανθομολογού-
μενο, πὼς ἕνας καλὸς ὑπηρέτης εἶναι γιὰ ἕνα σπίτι
εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐξ ἀντιθέτου ὁ κακὸς εἶναι
μιὰ κατάρα.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ εἶναι μιὰ ὀλοφάνερη ἀπό-
δειξη γι' αὐτὸ πού λέμε· ὅτι δηλαδὴ σ' αὐτὸν πού ἔχει
τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ συμφορὰ ἀκόμη κι' ἂν τὸν
βρῆ, στὸ τέλος καταλήγει κι' αὐτὴ σὲ καλό· καὶ ἡ πτώση
του μεταβάλλεται σὲ ὑψωμό του. Νά, ἐμπρὸς μας, τὸ
παράδειγμα τοῦ Ἰωσήφ. Ἀπὸ τῆ στιγμή πού ἐπου-
λήθηκε σὰν δοῦλος σ' ὅποιαδήποτε κατάστασι κι' ἂν
βρέθηκε, εἴτε σ' εὐτυχία εἴτε σὲ δυστυχία, σὲ κάθε
περίστασι, πάντα του βρέθηκε σ' εὐχάριστη θέσι καὶ

στεκόταν καλά· γιατί είχε μαζί του τὸ Θεό. Ὅταν ἦτανε δοῦλος στὸ σπίτι τοῦ Πετεφρῆ, τὰ πάντα ἦτανε στὰ χέρια του· «Ἐμπιστεύθηκεν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του στὰ χέρια τοῦ Ἰωσήφ» (Γεν. λθ' 6). Φυλακισμένος κατόπιν μέσα στὴ φυλακὴ τοῦ Βασιληᾶ, σὰν ἔνοχος δῆθεν γιὰ κάτι ποῦ δὲν τὸ εἶχε κάμει, καὶ μᾶλλον ἄξιος κάθε τιμῆς ἐπειδὴ τὸ εἶχεν ἀποφύγει, ὠρίσθηκεν ἐπιστάτης τοῦ δεσμοτηρίου καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀρχιδεσμοφύλακα· καὶ τὰ πάντα ἐξαρτώντανε ἀπὸ τὴ θέλησή του καὶ ἀπὸ τὶς διαταγές του σὰν ἐπιστάτη. «Τοῦ ἐμπιστεύθηκεν ὁ Ἀρχιδεσμοφύλακας τὸ Δεσμοτήριο. Κι' αὐτὸς ἦτανε τὸ πᾶν, γιὰ τὸ καθετὶ ποῦ συνέβαινε ἐκεῖ» (Γεν. λθ'. 22). Κι' ὅταν τελευταῖα ἀναδείχθηκε ἐξηγητῆς τῶν ὀνείρων τοῦ Φαραῶ, τὸν διώρισεν Πρωθυπουργό του κι' ἀντιπροσωπὸ του στὴ Διοίκηση ὅλου τοῦ Βασιλείου. «Καὶ τὸν διώρισεν ὁ Φαραῶ ἐπὶ κεφαλῆς ὅλης τῆς Αἰγύπτου (Γεν. μα', 43).

Καὶ παρὰ πολὺ πρεπούμενα θὰ ἤμποροῦσε νὰ εἰπῆ κανένας, πὼς ὅλες του οἱ συμφορὲς ἐγένηκαν σὰν σκαλιὰ γιὰ ν' ἀνεβῆ στὰ μέγιστα ἀξιώματα. Πέφτοντας, ὑψωνότανε. Κι' ὅταν ἐταπεινώνονταν, ἀνέβαινε στὶς κορυφές. Ἀπὸ τὸ βυθὸ ἑνὸς λάκκου, ὑψώθηκε στὰ σκαλοπάτια τῆς Βασιλικῆς καθέδρας. Ὁ δοῦλος καὶ ὁ φυλακισμένος ἔγινε ὅλου τοῦ Βασιλείου τῆς Αἰγύπτου ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ τροφοδότης. Ὁ πωλημένος, μ' ἓνα λόγο, καὶ ξαναπωλημένος, ἀξιώθηκε ν' ἀγοράσῃ ὅλους τοὺς λαοὺς μιᾶς κραταιότατης Μοναρχίας.

Εἶναι φανερὸ λοιπόν, πὼς δὲν ἐπιδέχεται ἀντίρρηση ἢ διδασκαλία αὐτή. Ὅποιος δηλαδὴ εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸν Θεό, ὅποιος τὸν ἔχει βοηθό του καὶ σκεπή του, αὐτὸς καὶ στὸ γκρέμισμά του ἀκόμη εὐρίσκει ψήλωμα καὶ βάση, γιὰ νὰ σταθῆ. Αὐτὸς καὶ σ' ὅτι κάνει εὐδοχιμεῖ· κι' ὅτι κι' ἂν ἐπιχειρήσῃ, τοῦ βγαίνει σὲ καλὸ. Ἔτσι καὶ σ' ὅλα ὅσα καταπιανότανε ὁ Ἰωσήφ ὁ Κύριος τοὺς ἔδινε καλὸ τέλος· κι' ὅλα καλοστράτιζαν στὰ χέρια του. Καὶ ἡ θεία Γραφή μᾶς λέει τὴν

ἀληθέστατην αἰτίαν, πού εἶναι αὐτή· «Ὁ Θεὸς ἦτανε μαζί του» (Γεν. λθ', 22).

Πολλοὶ ὅμως, πού καὶ φιλόθεοι εἶναι καὶ πού τί-
μια ζωὴ κάνουνε, δυστυχοῦνε πολλές φορές καὶ κακο-
δαιμονοῦνε! Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ. Κακοτυχοῦνε λοιπόν,
ἐνῶ ὁ Κύριος εἶναι μαζί τους; Ποτὲ δὲν εἶναι δυνατὸν
νὰ συμβαίνει αὐτό! Γι' αὐτοὺς ὅλα τὰ κτυπήματα, καὶ
τῶν βαρύτερων ἀκόμη συμφορῶν, εἶναι ἀνάλαφρα καὶ
καλοπρόσδεκτα. Ὅλες τὶς ἀντίπνοιες ἀπὸ τὶς ἀνε-
μικῆς πού μᾶς δέρνουν στὸ μάταιον αὐτὸν κόσμον, καὶ
τὶς πιὸ μεγάλες ἀκόμα, αὐτοὶ τὶς δέχονται μὲ ἀτα-
ραξία καὶ μὲ γηλήνη ψυχῆς. Αὐτοὶ μάλιστα καὶ μέσα
στὶς θλίψεις τους ἀκόμη εἶναι εὐτυχησμένοι καὶ μακά-
ριοι· «Ἐπειδὴ εἶναι ὁ Θεὸς μαζί τους». «Κι' ἂν βρεθῶ
μέσα στὴ σκιά τοῦ θανάτου, κι' ἐκεῖ ἀκόμη δὲν θά φο-
βηθῶ τὰ κακά, γιατί εἶσαι σύ, Κύριε, μαζί μου». Ἔτσι ἔλεγεν ὁ Προφητάνакτας. «Ἡ ράβδος σου καὶ
ἡ βακτηρία σου, μὲ παρηγόρησαν» (Ψαλμ. κγ', 4).
Τὸ ἴδιο ραβδί, μὲ τὸ ὁποῖο μὲ μαστιγώνεις, μοῦ γί-
νεται τὸ ἴδιο καὶ βακτηρία, πού μ' αὐτὴ μὲ στηρίζεις
καὶ μὲ ὀδηγεῖς καὶ μὲ ξεκουράζεις.

Ὁ Ἰωσήφ ἐστάθηκεν ἀμνησίκακος καὶ τύπος τοῦ Χριστοῦ.

Ποιὸς δὲν θαυμάζει τὴν ἀμνησίκακη διάθεση καὶ
τὴν ἄμετρη καλωσύνη τοῦ Ἰωσήφ; Οὔτε ἀκόμη, ὅταν
τοῦ ἐδόθηκεν ἡ εὐκαιρία, καὶ ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ παρα-
στήσῃ τὴν ἀδικία πού τοῦκαναν, καὶ μὲ τὸν τρόπον
αὐτὸ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερία του, οὔτε καὶ τότε
δὲν ἐφάνέρωσε τὰ πρόσωπα αὐτῶν πού τὸν ἀδίκησαν!

Λέει μόνον, πὼς τὸν ἀδίκησαν, χωρὶς ὅμως νὰ εἰπῇ
καὶ νὰ ὀνοματίσῃ αὐτοὺς πού τὸν ἀδίκησαν. Κι' ἔτσι,
ἀφοῦ ἐξήγησε στὸν οἰνοχόο τ' ὄνειρό του, καὶ τοῦ προ-
εἶπε πὼς θὰ ξαναποκατασταθῇ στὸ ἀξίωμά του, τὸν
παρεκάλεσε, ὅταν θὰ ξαναπάρῃ τὸ ἀξίωμά του νὰ τὸν
θυμηθῇ καὶ νὰ μεσιτέψῃ γι' αὐτὸν στὸν Βασιλέα, ἐπει-
δὴ εἶναι ἀθῶος.

Δὲν εἶπεν ὅμως τίποτε ἄλλο γιὰ τὴν ἀθωότητά του· οὔτε καὶ τοῦ ἀνέφερε, τί ἔπαθε ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του, πού ἀπὸ φθόνο καὶ ἀπὸ ἐχθροπάθεια τὸν ἔρριψαν μέσα σ' ἓνα βαθὺ λάκκο, γιὰ ν' ἀποθάνῃ ἐκεῖ· κι' ἔπειτα τὸν ἔβγαλαν καὶ τὸν ἐπούλησαν, σὰν νᾶτανε ζωντανό, σὲ Ἴσμαηλίτες ἐμπόρους, οὔτε καὶ ὅλα ὅσα συνέβηκαν κατόπιν. Τίποτε ἀπολύτως δὲν ἀνέφεραν ἀπ' αὐτά, ἀλλὰ τὰ παρασιώπησε. Κι' αὐτὸ μονάχα εἶπε. Μ' ἐκλέψανε ἀπὸ τὴ γῆ τῶν Ἑβραίων καὶ μὲ πούλησαν· χωρὶς νὰ φανερώσῃ τὸ πῶς, καὶ τὸ γιατί, καὶ ποιοὶ τῶκαναν. «Μ' ἀρπάξανε κρυφά, ἀπὸ τὴ γῆ τῶν Ἑβραίων» (Γεν. μ', 15). Δὲν ἀνέφεραν οὔτε λέξη γιὰ τὸ δρᾶμα πού ἐπακολούθησε καὶ πού ἐπραγματοποιήθηκε μέσα στὸ σπίτι τοῦ Πετεφρῆ, παριστάνοντας τὴ διαβολὴ καὶ τὴ συκοφαντία τῆς ἐρωτόπαθης καὶ λυσσασμένης ἐκείνης γυναίκας. Ὅχι, δὲν εἶπε τίποτα. Ἀλλὰ τὰ ἀποσιώπησε καὶ τὴν ἔκρυψε. «Οὔτε κι' ὅταν ἦτανε βυθισμένος μέσα στὴ συμφορὰ δὲν καταδέχθηκε νὰ ξεστομίσῃ καὶ τὸ παραμικρό, γιὰ τὴν ἀσέλγεια τῆς Αἰγυπτίας ἐκείνης καὶ νὰ τὴν πομπέψῃ».

Αὐτὸ μονάχα εἶπε. Ἐδῶ, στὴν Αἴγυπτο πού μ' ἔφεραν, δὲν ἔκαμα κανένα κακό. Δὲν ἔφταιξα σὲ τίποτα. Εἶμαι ἀθῶος. Κι' ὅμως ἐνῶ εἶμαι ἀθῶος, μ' ἔρριξαν μέσα σ' αὐτὴ τὴ σκοτεινὴ φυλακὴ. «Κι' ἐνῶ δὲν ἔκαμα τίποτε, μ' ἔρριξαν μέσα σ' αὐτὸν τὸν λάκκο» (Γεν. μ', 47). Ἀληθινὰ ὁ Ἰωσήφ ἐστάθηκε τύπος τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς μακροθυμίας καὶ τῆς πραότητος τοῦ Σωτήρα μας Χριστοῦ, πού ἐσταυρώθηκε γιὰ τὸ χατήρι μας· «ὁ ὁποῖος δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα του, παρ' ὅλο τὸ φοβερό του μαρτύριο», ὅπως ἀναφέρει ἡ Γραφή (Ἦσ. νγ', 7). Τὸ πρωτότυπο δὲν ἄνοιξε καθόλου τὸ στόμα του. Ὁ τύπος του τὸ μισάνοιξε. Καὶ ἀνέφερε, πῶς ἐκακοπάθησε· χωρὶς ὅμως νὰ εἰπῇ τίποτα γι' αὐτοὺς πού τὸν ἐταλαιπώρησαν.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἡ σωτηρία ψυχῶν καὶ σωμάτων

**ΟΤΑΝ Ο ΘΕΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ
ΠΩΣ ΑΛΛΑΖΕΙ Ο ΡΥΘΜΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΜΑΣ ΚΟΣΜΟΥ**

Μία ὑποβλητικὴ μυσταγωγία

Μικρὸ τὸ σπίτι, ποὺ γειτόνευε μὲ τὴν ἐκκλησὰ τὴν χτισμένη ἐπάνω σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ὑψώματα τῆς πρωτεύουσας. Ὡς τόσο τοῦτο τὸ μικρὸ σπίτι εἶχε μιὰ ἱστορία καὶ μιὰ μεγάλη παράδοσι. Κι' ἐπάνω ἀπὸ ὅλα εἶχε μιὰ πνοὴ θρησκευτικὴ. Στολισμένο τὸ εἰκονοστάσι πάντα μὲ λουλούδια καὶ ἀκοίμητα ἔκαie πάντα τὸ καντήλι μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα. Ἡ μητέρα-γρηὰ πιά-κι' ἡ κόρη τῆς εἶχαν προσευχηθῆ νυφοῦλες καθὼς γυρίσαν ἀπ' τὴν τελετὴ τοῦ γάμου τους μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι τοῦτο. Καὶ θυμότανε ὅλοι στὸ σπίτι τὸ θαῦμα τοῦ ἁγίου τῆς γειτονικῆς ἐκκλησιᾶς, ποὺ κατέβηκε μιὰ νύχτα ἀπ' τὸ εἰκονισμὰ του καὶ στάθηκε ὀλοζώντανος σὲ μιὰ στάσι εὐλογίας γιὰ νὰ σκορπίσῃ τὸ θάρρος καὶ τὴν παρηγοριὰ σὲ κάποιες τραγικὲς στιγμῆς. Ἦταν ἄγρια καὶ βροχερὴ ἡ νύχτα ἐκείνη. Ἐνας λυσσασμένος βορρηᾶς ἔκαμε νὰ χτυποῦν στιγμῆς στιγμῆς οἱ καμπάνες καὶ ἡ βροχὴ ὅλο καὶ ἔδερε δυνατὰ τοὺς τοίγκους. Μὲ πιὸ μεγάλη λύσσα ὅμως βαροῦσαν τὰ κανόνια ποῦταν στημένα στὸ καμπαναριὸ τῆς γειτονικῆς ἐκκλησιᾶς καὶ σὲ ἄλλες ὀλόγυρα γωνιῆς συνεχίζοντας ἓνα πόλεμο ἀδελφοκτόνο. Τὸ χαμόγελο τοῦ ἁγίου εἶχε σκορπίσῃ τὴ γαλήνη στὸ σπίτι καὶ στὴν ψυχὴ ὄλων. Ἔτσι σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ὑποβλητικὲς παραδόσεις τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ ἡ νύχτα ἐκείνη μὲ τὴν κόλαση ἔξω καὶ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλια τοῦ ἁγίου καὶ τῶν ἀνθρώπων ποὺ τ' ἀγκαλιάζαν. Ὑστερα ἀπὸ χρόνια πολλὰ τὸ μικρὸ τοῦτο σπίτι ζοῦσε κάποιες νύχτες γεμάτες ἀγωνία καὶ συγκίνηση. Ἡ γρηὰ μητέρα ἓνα πετσί τενωμένο στὰ κόκκαλα ἀπ' τὸ πέρασμα τῶν χρόνων κι' ἀπὸ λογιῶν λογιῶν συμφορῆς, κουλουριασμένη μερόνυχτα σχεδὸν στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ ὅλο καὶ πάσχιζε ν' ἀφουγκρασθῆ τὸν βαρὺ ἀνασασμὸ τῆς κόρης τῆς, ποὺ μῆνες τώρα κοίτονταν ἄρρωστη. Κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ βρῆ τὴν ἀρρώστεια τῆς νέας ἀκόμη αὐτῆς γυναίκα. Ὁ πόλεμος καὶ ὁ χαμὸς ἀγαπημένων τῆς προσώπων εἶχαν φέρει μιὰ δυνατὴ τρικυμία στὸν ψυχικὸ τῆς κόσμον. Εἶχαν μαραθῆ τὰ ρόδα τοῦ ἁμορφου προσώπου τῆς καὶ εἶχαν σβῦσει πιά οἱ φωτιῆς ποὺ πέταγαν τὰ δύο μεγάλα ἀκτινοβόλα μάτια τῆς. Τρεμόσβυναν τὰ χεῖλια τῆς καὶ πνίγονταν ἡ φωνὴ τῆς ὡς ποὺ νὰ μὴ μπορῆ νὰ ἀκουσθῆ.

— Μητέρα.. ψιθύρισε ὡς τόσο μὲ καθαρῶτερη φωνὴ ἐκείνη τὴ

νύχτα—μιά άνοιξιάτικη νύχτα πού μοσχοβόλαγε άπό βιολέττες και τριαντάφυλλα.

Άνατινάχθηκε στη φωνή τούτη την τόσο ζωηρή ή γρηά μητέρα...

— Θέλεις τίποτε κόρη μου...

— Θαθελα να σε ρωτήσω πότε θάρθη...

— Αὔριο παιδί μου άπάντησε με μισοβυσμένη φωνή ή γρηά μητέρα μαντεύοντας τον έρώτημα.

— Τόσο άργά...

— Όχι. Δέν είναι και τόσο άργά Φθάνει πού θαρθῆ.

Άπό δυό μέρες τó σπίτι αυτό τó πονεμένο άπό συμφορές και άπό την βαρεία άρρώστεια τώρα τῆς νέας γυναίκας περίμεναν τῆ έπίσκεψη τού Θεοῦ. Όστερα άπό την λειτουργία τῆς γειτονικῆς έκκλησίας ó λειτουργός θα óδηγοῦσε εύλαβικά τον Θεό στο σπίτι αυτό τῆς ένορίας του. Θα έφερνε την άγια Κοινωνία για να μεταλάβη ή άρρωστη. Ήταν ó ίδιος ó Χριστός τó αίμα και τó σῶμά του, πού θάμπαινε στο μικρόσπιστο αυτό με την θρησκευτική παράδοσι και τον βαθύ πόνο.

Για πρώτη φορά τó σπίτι τούτο θα δεχότανε μιá τέτοια έπίσκεψη. Κι' ήταν άναστατωμένη ή ψυχή όλων. Άνθρωποι και πράγματα αισθανότανε μιá άκατάληπτη λαχτάρα. Κι' έπρεπε να ναι στη θέσι τους όλα. Τó εικονοστάσι, τó θυμιατό, τó καντηλέρια και ή ψυχή τών ανθρώπων. Δυό νύχτες óλόκληρες άδύνατο να κλείση τά μάτια της τά κουρασμένα ή άρρωστη γυναίκα περιμένοντας τῆ θεία Μετάληψη. Στο βασανισμένο της κεφάλι ξετυλίγονται ή άνέμη τών άναμνήσεών της. Παιδάκι πού την óδηγοῦσαν στην Όραία Πύλη τῆς γειτονικῆς έκκλησιᾶς για να σταθῆ κάτω άπό τó άγιο δισκοπότηρο και να ύψωση κατόπιν με δειλία και εύλάβεια τά τρεμάμενα χείλια της προς τον Ιερέα πού θα τῆς έλεγε.

—Μεταλαμβάνει ή δούλη του Θεοῦ.

Νυμφούλα άργότερα με τά λευκά πέπλα και τους λεμοναυθούς στο κεφάλι της δίπλα στο έλεκτό τῆς καρδιάς της, πού έπαιρνε άπ' τó ίδιο ποτήρι τó κρασι σαν άγια κοινωνία. Και στην μνήμη και την ψυχή τῆς άρρωστης έμενε άλησμόνητα τó δέος και ή ανατριχίλα, πού αισθάνθηκα άκτικρῦζοντας στον κεντρικό δρόμο τῆς πρωτεύουσας την έπιβλητική πομπή τῆς πορείας τού Θεοῦ σε μιá έπίσκεψη σαν έτούτη πού πρόσμενε άγρυπνη άπό άγωνία και λαχτάρα. Μπροστά ó νεωκόρος, με άναμμένο τó χρωματιστό φανάρι και πίσω ένας σεβάσμιος Ιερέας φορῶντας τó χρυσοκέντητο πετραχήλι του και κρατῶντας εύλαβικά και με χέρια άλαφροτρεμάμενα τó δισκοπότηρο τον Θεό ως τίμιο Σῶμα και Αίμα. Προχωροῦσε ψιθυρίζοντας εύχες και φευγαλέα όπτασία έβλεπε τó πλήθος τών διαβατῶν τού

κεντρικού δρόμου τῆς πρωτεύουσας νὰ σταματᾶ καὶ νὰ ὑποδέχεται τὸ πέρασμα τῆς πομπῆς μὲ κατάνυξι. Λὲς κι' ἄλλαζε ὁλότελα ὁ ρυθμὸς τοῦ μεγάλου δρόμου κι' ἄλλαζαν οἱ ἐσωτερικοὶ κόσμοι τῶν ἀνθρώπων ποὺ παρακολουθοῦσαν μὲ τὸ βαθὺ ψυχικὸ δέος τους τὸ πέρασμα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ καμπάνα τοῦ ὄρθρου βρῆκε τὴν ἄρρωστη ἀποκοιμισμένη μὲ ναοῦρισμα τὶς ἀναμνήσεις της. Ἡ γρηὰ μητέρα τὴν κυττοῦσε μὲ συμπάθεια σκυμμένη πάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλό της.

— Ἄς ἔκαμε τὸ θαῦμά του σήμερα ὁ Θεός...

Καὶ πίστευε ἡ γρηὰ μητέρα σ' ἓνα τέτοιο θαῦμα μὲ τὴ θεία Μετάληψι, ποὺ θὰ ἔφερνε τὴν κόρη της τόσο κοντὰ στὸν Χριστό. Τὸ πρωῖνὸ ἀνοιξιάτικο φῶς εἶχε πλημμυρίσει τὴν κρεββατοκάμαρη καὶ τὸ εἰκονοστάσι. Ἡ μητέρα ἔρριξε βιαστικὰ μιὰ ματιὰ γύρω. Ὅλα ἔτοιμα γιὰ νὰ δεχθοῦν τὸν Μεγάλον ἐπισκέπτη. Ἐπάνω σ' ἓνα μικρὸ τραπέζι στρωμένο μ' ἓνα λευκὸ χιονάτο κάλυμμα κεριὰ, θυμίαμα ὅλα ἔτοιμα γιὰ τὴν θεία μυσταγωγίαν. Ἡ ἄρρωστη σιγάνοιξε τὰ μάτια της.

— Μητέρα νοιώθω τὸν ἑαυτὸν μου τόσο καλὰ σήμερα.

— Ἄμποτες νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς γρήγορα τὴν ὑγείαν σου κόρη μου.

— Θαρρῆ ὅπου εἶναι δὲν εἶναι ἔτσι;

— Σὲ λίγη ὥρα θάναϊ ἔδῳ. Καὶ σὲ λίγη ὥρα πράγματι μὲ τὸ χτύπημα τῆς ἐξώπορτας ἄλλαξε τὸ καθετὶ μέσα στὸ μικρὸ αὐτὸ σπίτι τὸ γειτονικὸ μὲ τὴν ἐκκλησίαν. Ἀνασηκώθηκε στὸ κρεββάτι ἡ ἄρρωστη γυναῖκα καὶ ἀθέλητα διώρθωσε τὰ μπερδεμένα μαλλιὰ της. Ἀκούσθηκαν βαρεῖὰ τὰ βήματα ποὺ προχωροῦσαν στὴν κρεββατοκάμαρη.

— Ἐρχεται ψιθύρισε τρέμοντας. Ἐτρεξε σύγκορμη καὶ ἄλλαξε ὄψι τὸ καθετὶ γύρω της. Κινήθηκαν σιγὰ σιγὰ ὅλα τὰ εἰκονίσματα ἀπὸ τὴ θέσι τους τοῦ εἰκονοστασίου. Κι' ἀντίκρουσε ἡ ἄρρωστη γυναῖκα τὴν Παναγίαν τὴν Γλυκοφιλοῦσαν νὰ βγαίη ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσι καὶ νὰ ἀνοίγῃ τὴν ἀγκαλιά της σὲ ἀναμονὴ ἀγαπημένου της, τοῦ Χριστοῦ. Πίσω της οἱ ἅγιοι, τιμητικὴ ἀκολουθία ποὺ ἀφῆκαν κι' αὐτοὶ τὰ ἄψυχα πλαίσιά τους κι' ἔπάνω ἀπὸ τὴν ὅλη πομπὴ τοῦ εἰκονοστασίου ἀπλωμένα τὰ φτερά τῶν ἀγγέλων μὲ τὸν ἀρχάγγελον στὸ μέσο. Θάμπωσε τὰ μάτια τῆς ἄρρωστης τὸ ὄραμα αὐτό. Κι' ὅταν συνῆλθε αἰσθάνθηκε ἓνα δυνατὸ ψυχικὸ τράνταγμα ἀντικρῦζοντας σιωπηλὸ τὸν λειτουργὸ τοῦ Θεοῦ—ἓνα νέο ἱερέα— νὰ προχωρῆ κρατῶντας κάτω ἀπὸ τὸ ράσο του τὴν θυσίαν τοῦ Θεοῦ.

Μυσταγωγικὰ καὶ μὲ ξέσκεπτο τὸ κεφάλι ἀπόθεσε τὸ θεῖον φορτίο του, ποὺ ἔκλειε τὰ τίμια καὶ ἅγια δῶρα στὸ μικρὸ τραπέζι μὲ

τὰ ἀναμμένα κερὰ καὶ τὰ στραφτερά θυμιατά, πού ἀναδίναν καπνοῦς, νοτισμένα μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ λιβανιοῦ ἀπὸ τριαντάφυλλο. Κάτι ψιθύρισαν τὰ χεῖλια τοῦ ἱερέα καθὼς μεταλάμβανε τὴν ἄρρωστη καὶ τὸν ψιθύρο τοῦτο τὸν μυσταγωγικὸ λῆς καὶ τὸν συνώδευε μιὰ θεία συμφωνία ἀγίων καὶ ἀγγέλων ἀπ' τὸ φωτισμένο μὲ τὴν ἀκοίμητη καντήλα εἰκονοστάσι. Ἄνάσανε ἀπὸ ὑπέρτατη βαλσαμικὴ ἀνακούφιση ἡ ἄρρωστη καὶ καθὼς σὲ λίγα λεπτὰ σιωπηλὸς πάντα καὶ μὲ τὰ ἴδια βαρεῖα βήματα ἀπομακρυνότανε ὁ ἱερέας, κρατῶντας εὐλαβικὰ κάτω ἀπὸ τὸ ράσο του, ἡ ἄρρωστη ἄπλωσε τὰ χέρια της σὰν νᾶθελε νὰ ἀγκαλιάσῃ τὸν ἐπισκέπτη, πού γιὰ πρώτη φορὰ ἐρχότανε στὸ σπίτι της. Ἦθελε λῆς νὰ τὸν κρατήσῃ περισσότερο κοντὰ της. Τὰ ρόδα τοῦ προσώπου της σὰν νὰ ξανάνθισαν γιὰ μιὰ στιγμή. Τὸ ἀνοιξιάτικο φῶς, ὅλο καὶ πλημμύριζε τὸ δωμάτιο καὶ τὸ ὄραμα τοῦ εἰκονοστασίου χανότανε διαρκῶς μέσα στοὺς καπνοῦς τοῦ θυμιάματος πού ἐμοσχοβόλαγε ἀκόμη. Τὰ φτερά τῶν ἀγγέλων, λῆς καὶ μένανε ἀκόμη ἀνοιγμένα σὲ μιὰ ἀνάτασι πρὸς τὸν οὐρανό.

— Θὰ γίνω καλὰ τῶρα ψιθύρισε ἡ ἄρρωστη.

— Θὰ γίνῃς κόρη μου. Ὁ Θεὸς πού μᾶς ἤλθε...

— Ὁ Θεός...

Ἔσταυροκοπήθηκε ἐσκέπασε μὲ τὰ ἰσχνὰ κοκκαλιάρικα χέρια της τὸ πρόσωπό της πού τῶβρεχαν ἄφθονα δάκρυα. Μέσα στὰ μουσκεμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα μάτια της ξαναζωντάνεψε γιὰ μιὰ στιγμή ὀραματιστικὴ ἢ ὑποβλητικὴ στιγμή πού ὁ Θεὸς ἐπεσκέφθηκε τὸ σπίτι της καὶ χαΐδεψε τὴν ψυχὴ της.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

«Τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Γρηγόριον, τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας γενναίως ἀθλήσαντα, δεῦτε πιστοί, εὐφημήσωμεν λέγοντες· Χαίροις, ᾧ ψυχὴ ἀδαμάντινε, καὶ γενναϊότατε ἄνερ· χαίροις ὁ ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου θυσιασθεὶς· χαίροις τῆς Ἑλλάδος τὸ κούχημα, καὶ τῶν Ὁρθοδόξων ἀγλαΐσμα. Ἐκτενῶς οὖν ἰκέτευε, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.»

«Ἐδόλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν θεῖον πατριάρχην ἐνισχύσας καταλέμψας αὐτῷ τὴν χάριν σου ἄνωθεν, καὶ δι' αὐτοῦ, ἡμᾶς δουλείας ἀπαλλάξας, φιλόανθρωπε δόξα σοι.»

(Δοξαστικὸν καὶ Ἀπολυτικίον ἐκ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου Ε').

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» Ἡ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

Ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ ἁγίου Σάββα.

Ὅταν, πολὺ νέος ἀκόμη ὁ ἅγιος Σάββας, ἔμεινε στὶς Φλαβιανές, τὰ χέρια του ποτὲ δὲν εἶχανε ἡσυχασμό· παρὰ ὅταν δὲ τὰχε σηκωμένα ψηλά γιὰ προσευχή, πάντα του ἔκανε κάποια δουλειά, γιὰτὶ φοβότανε μήπως ἀπὸ τὴν χαλάρωση—καὶ τὴν παραμικρότερη ἀκόμη-τῆς προσπάθειάς του καὶ τῆς προσοχῆς του, κατορθώσῃ ὁ ἐχθρὸς καὶ κρυφογλυστρήσῃ στὸ νοῦ του καὶ στὴν καρδιά του.

Γι' αὐτὸ καὶ πε-
ρίσσια ἀνάλαφρες εἶ-
χανε γίνει οἱ φτεροῦ-
γες τῆς ἀρετῆς του·
κι' ἀπ' ὅλη τὴν ἀ-
δελφότητα, ποὺ ἦσαν
ἐβδομήντα, ὑπερτε-
ροῦσε τοὺς πάντες
στὴν ὑπακοή καὶ στὴν
ταπείνωση καὶ στ'
ἄλλα εὐαγγελικὰ κα-
τορθώματα.

Κατόπιν ἔφυγεν ἀ-
πὸ ἐκεῖ, μὲ τὴν συγ-
κατάθεση καὶ τὴν εὐ-
χή τοῦ ἡγουμένου,
ποὺ τοῦ ἔδωκεν τ' ἀ-
πολυτήριό του καὶ
τράβηξε γιὰ τὰ Ἱε-
ροσόλυμα. Κι' ὅταν
ἔφθασε πῆγε νὰ συν-
αντήσῃ τὸν μεγάλο

Εὐθύμιο, τὴν ὥρα ποὺ ἐπῆγαινε ὅπως τὸ ἐσυνήθιζε, στὴ σύναξη.
Ἔπεσε λοιπὸν ἐμπρὸς στὰ πόδια του καὶ τὸν παρακαλοῦσε, μὲ
κλάματα, καὶ τὸν ἐκλιπαροῦσε νὰ τὸν δεχθῆ νὰ γίνῃ λογικὸ πρόβα-
τό του, καὶ νὰ τὸν ἔχη, ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι, γιὰ βοσκό του.

Ὁ μέγας ὁμως Εὐθύμιος, ποὺ εἶχε γνώση καὶ μεγάλη πείρα
ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνες, ἠθέλησε νὰ τὸν δοκιμάσῃ πρῶτα καὶ
νὰ τὸν παιδαγωγῆσῃ. Ἐπειδὴ καὶ μοναδικὸς ἦτανε στὰ τέτοια
ζητήματα μὰ καὶ τὸν ἐβλεπε πῶς ἦτανε ἀκόμη νέος κι' ἄγουρος·

κι' εφοβήθηκε, μήπως αὐτὸ πού μέ τόση λαχτάρα τοῦ ζητοῦσε ἦτανε ἓνας πρόσκαιρος καὶ εὐκολόβυστος ἐνθουσιασμός, πού δὲν εἶχε τὸ βάρος μιᾶς ψυχραιμῆς καὶ στοχαστικῆς ἀποφασιστικότητος. Δὲν τοῦ ἐπέτρεψε λοιπὸν νὰ συνοικήσῃ μὲ τοὺς ἄλλους μοναχοὺς στὴ λαύρα, προτοῦ νὰ κάμῃ τὴ θητεία του καὶ τὴν μοναχικὴ ἄσκησι μὲσα σὲ κοινόβιο, καὶ νὰ δείξῃ τὴν ἀπαιτούμενην εὐλάβεια καὶ συνέπεια. «Δὲν εἶναι σωστό, παιδί μου, τοῦ εἶπε, σὲ τόσο νεαρὰ ἡλικία, νὰ μένῃ μὲσα στὸ Μοναστήρι. Οὔτε γιὰ τὴ λαύρα εἶναι ὠφέλιμον αὐτό, οὔτε καὶ σοῦ ταιριάζει. Ἄλλ' ἂν θέλῃς νὰ μ' ἀκούσῃς νὰ πᾶς στὸ φροντιστήριον, τοῦ ἀββᾶ Θεόκτιστου, κοντὰ στὸν ὁποῖον θὰ βρῆς πολὺ μεγάλην ὠφέλεια».

Σ' αὐτὰ πού τοῦ εἶπε, συνεφώνησε πρόθυμα ὁ μακάριος Σάββας, γιὰτὶ κοντὰ στὶς ἄλλες του ἀρετὲς εἶχε διδαχθῆ νάχη ὑπακοή, κι' ὅσα τοῦ παράγγειλεν, ὑποσχέθηκε πὼς θὰ τὰ κάμῃ μὲ μεγάλη προθυμία.

Τὸν ἔστειλε λοιπὸν ἐκεῖνος πρὸς τὸν μακάριον Θεόκτιστον, καὶ τοῦ παρήγγειλε νὰ δείξῃ γι' αὐτὸν μεγάλη προσοχή· γιὰτὶ ἔβλεπε, πὼς ἔχει μεγάλα χαρίσματα καὶ πὼς εἶναι σφραγισμένο τὸ μέτωπό του μὲ τὴν δωρεὰ τοῦ Πνεύματος· κι' ὅτι μάλιστα δὲν θὰ περάσῃ πολὺς καιροὺς καὶ θὰ γεμίσῃ ἡ οἰκουμένη ἀπὸ τὴ φήμη του καὶ ἀπὸ τὴ δόξα του· πού πραγματικὰ κι' ἔτσι ἐγίνηκε κι' ἐβγήκεν ἀληθινότης ἡ πρόβλεψί του. Ἔτσι λοιπὸν ὁ θεῖος Σάββας, ὅταν ἐγίνηκεν ὑποτακτικὸς τοῦ μακαρίτη Θεόκτιστου, ἀφιερώθηκεν ὀλόκληρος καὶ σύψυχα στὸ Θεό, κι' ὅλη ἡ διάνοιά του κι' ὅλη του ἡ ἔφεση ἐστρέφονταν πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ἐπειδὴ δὲ ἤξερε καλὰ πὼς διπλῆ εἶναι ἡ φύσι τοῦ ἀνθρώπου (ἀπὸ σῶμα καὶ ἀπὸ ψυχὴ), διπλῆ ἔκανε καὶ τὴν ἄσκησίν του· κι' ἄλλοτε μὲν καταπονοῦσε τὸ σῶμά του κι' ἄλλοτε τὴν ψυχὴ του. Καὶ τὴν μὲν ἡμέρα τὴν περνοῦσε κοπιάζοντας σωματικὰ· τίς δὲ νύκτες τίς περνοῦσε ξαγρυπνώντας μὲ προσευχάς. Κι' ἄλλοτε ἐκουβαλοῦσε νερό, ἄλλοτε ξύλα· κι' ὅλους πού εἶχανε κάποια διακονία τοὺς βοηθοῦσε καὶ ὑπερτεροῦσε τοὺς πάντες στὴ δουλειὰ καὶ τοὺς κόπους. Γιὰτὶ δὲν ἦτανε μονάχα μιὰ ψυχὴ ξεχωριστή, παρὰ εἶχε καὶ γερὸ καὶ καλοδεμένο κορμί, καὶ ἦτανε ρωμαλέος καὶ μεγαλόσωμος.

Δὲν ἔμεινε δὲ δουλειὰ πού νὰ μὴν τὴν καταπιασθῇ· μάλιστα κάποτε ἀνέλαβεν, ἀφ' ἑαυτοῦ του, καὶ τὴν φροντίδα γιὰ τὰ μουλάρια τῆς λαύρας. Καὶ πάντα πρῶτος ἐπήγαινε στὴ σύναξι καὶ τελευταῖος ἀπ' ὅλους ἔφευγε. Καὶ σὰν ἐπιστέγασμα ἱερόν κι' ἐπάνω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἔβαζε τὴν ὑπακοή καὶ τὴν ταπεινώσυνη. Γι' αὐτὸ τὸν

λόγο ὅλοι οἱ μοναχοὶ ἀνεξαιρέτως τὸν θαύμαζαν· γιατί ἐνώ ἦταν ἀκόμη τόσο νέος στὴν ἡλικία τὸν ἐστόλιζε τόσοιο στεφάνι ἀρετῆς καὶ τελειότητος. Κάποτε ποὺ ὁ μακάριος Σάββας ἐπεριδιβά- βαζε στὶς ὄχθες τοῦ Ἰορδάνη καὶ εἶχε στὴν ἀκολουθία του ἕνα πολὺ νέον ἀκόμη ὑποτακτικό, τὸν προὔπαντησε πλῆθος πολὺ· κι' ἀνάμεσα στὸν κόσμον ἦτανε καὶ μιὰ κόρη ποὺ εἶχε ἕνα πρόσωπο τρισαγατωμένο καὶ ἦτανε γι' αὐτὸ στ' ἀπρόσιτα μάτια μιὰ παγίδα δολερῆ καὶ δυσκολοπέραστη.

Ἦταν λοιπὸν ἀπομακρύνθηκαν ὅλοι, ὁ ἅγιος Σάββας ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὸν μαθητὴ του καὶ τὸν ἀρώτησε πῶς τοῦ ἐφάνηκε ἡ κόρη — «Γιατί σ' ἐμένα, τοῦ εἶπε μοῦ ἐφάνηκε μονόφθαλμη» — «Ὅχι Γέροντά μου, τοῦ ἀπάντησεν ἐκεῖνος· εἶχε καὶ τὰ δύο τῆς τὰ μάτια» — «Κάποιος, παιδί μου, ἀπὸ τοὺς δύο μας ἐγελάσθηκε ὅλως διόλου». Κι' ὁ ὑποτακτικός του ἐκεῖνος ἐπειδὴ δὲν ἐκατάλαβε πῶς τοῦ ἔκανε τὴν ἐρώτησιν ἐκείνη, γιὰ νὰ τὸν δοκιμάσῃ καὶ γι' αὐτὸ ζητοῦσε τάχα νὰ μάθῃ ἕνα πράγμα, ποὺ τὸ ἤξερεν ἐκεῖνος καλά — «Ὅχι μονάχα, τοῦ εἶπε, εἶχε καὶ τὰ δύο τῆς μάτια Γέροντά μου, ἀλλὰ ἦτανε καὶ γλυκύτατα καὶ πάρα πολὺ ὠ- ραῖα»,

Καὶ τότε τοῦ εἶπεν ὁ ἅγιος Σάββας — «Ἐπὶ ποῦ σοῦ ἦλθεν ἐσένα νὰ τὴν προσέξῃς τόσο πολὺ;» — «Τὴν ἐκύτταξα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, προσεκτικά, τοῦ ἀπάντησε· καὶ εἶδα πῶς ἔχει καὶ τὰ δύο τῆς μάτια»...

Ἦταν λοιπὸν ὁ μαθητὴς εἶχε πλέον πιασθῆ μέσα στὸ δίκτυ, τότε ἤρχισε νὰ τὸν ἐλέγχει πλέον φανερά ὁ μακάριος Σάββας — «Ποῦ λοιπὸν ἐπήγανε οἱ παραγγελίες μου νὰ μὴν προσηλώνωνται ποτὲ τὰ μάτια καὶ νὰ μὴ συναρπάζωνται τὰ βλέφαρα ἀπὸ τὶς ὁμορφίες; Ἐπὶ ἐδῶ λοιπὸν κι' ἐμπρὸς δὲν θὰ σὲ κρατήσω κοντά μου, οὔτε καὶ θὰ μένης πλέον μαζί μου στὸ κελλί μου· κι' αὐτὸ, ὡσότου νὰ συνηθίσῃς νὰ μὴ στριφογυρίζῃς ἀστόχαστα ἐδῶ κι' ἐκεῖ τὰ βλέμματά σου, ἀλλὰ νὰ τὰ κρατᾷς καρφωμένα σ' ἕνα σημεῖο».

Κι' ἀφοῦ τοῦ μίλησεν ἔτσι, τὸν ἔστειλε νὰ μείνῃ σ' ἕνα ξεμοναχια- σμένο κελλί. Κι' ἀφοῦ ἔμεινεν ἐκεῖ ἀρκετὸ καιρὸ κι' ἐπαιδαγωγήθηκεν ἀρκετὰ καλὴ ἐπλήρωσεν, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὴ μεταμέλεια καὶ μὲ τὴ θλίψη τὸ σφᾶγμα τῶν ματιῶν του, τὸν ξαναπῆρε πάλιν κοντά του ὁ Μακάριος Σάββας

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΜΑΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ

Σένα πού γέννησες Σωτήρα καί Θεό, παρακαλώ, Παρθένε, νά μέ λυτρώσης ἀπό τά δεινά. Γιατί, σέ σένα τώρα προστρέχοντας, ὑψώνω καί ψυχῇ καί νοῦ.

Ἄρρωστο ἔχω τὸ σῶμα καί τήν ψυχῇ. Ἄξιωσέ με τὸ θεῖο στοργικὸ κύτταγμα καί τὴ δική σου φροντίδα νά βρῶ, μόνη Μητέρα τοῦ Θεοῦ, πού εἶσαι ἀγαθὴ κι' ἀγαθὸ παιδί γέννησες.

Γ' Ὁ δ ἡ

Σὺ Κύριε, πού ἐφτιαξες τὴν καμάρα τῶν οὐρανῶν γιὰ στέγη μας κι' ἔχτισες τὴν Ἐκκλησίαν⁸ στερῶσε καί μένα στὴν ἀγάπη σου. Γιατί σὺ εἶσαι τὸ πῶς ὑψηλὸ ἀπ' ὅλα ὅσα ποθῶ. τὸ στήριγμα τῶν πιστῶν κι' ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

Προστασία καί σκέπη τῆς ζωῆς μου ἐσένα βάζω, Παρθένε, πού γέννησες τὸν Θεό. Σὺ κυβέρνησε τὸ σκάφος τῆς ζωῆς μου πρὸς τὸ λιμάνι σου, πού εἶσαι ἡ αἰτία τῶν ἀγαθῶν, τὸ στήριγμα τῶν πιστῶν, κι' ἡ μόνη πού ὑμνεῖσαι ἀπ' ὅλους.

Σὲ ἱκετεύω, Παρθένε, νὰ σκορπίσης τὴν ψυχικὴ μου ταραχὴ καί τῆς λύπης μου τὴ φορτοῦνα. Γιατί σὺ, ὦ νύφη τοῦ Θεοῦ, τὸν ἀρχηγὸ τῆς γαλήνης τὸν Χριστό, γέννησες μόνη πανάχραντη.

Μιά καί γέννησες τὸν εὐεργέτη καί τὸν αἴτιο κάθε καλοῦ, ἀνάβρυσε σέ ὅλους μας τὸν πλοῦτο τῆς εὐεργεσίας. Γιατί ὅλα τὰ μπορεῖς, ἔχοντας παιδί σου τὸν Παντοδύναμο Χριστό, ὦ μακαρισμένη ἀπὸ τὸν Θεό.

Φοβερὲς ἀρρώστειες καί παθήσεις μέ δοκιμάζουν Παρθένε. Σὺ βοήθησέ με. Γιατί ξέρω πῶς εἶσαι τὸ ἀδιάκοπο κι' ἀνεξάντλητο θησαυροφυλάκιο κάθε γιατρειᾶς, Πανάσπιλη.

Γλύτωσε ἀπὸ κινδύνους τοὺς δούλους σου, Θεοτόκε. Γιατί ὅλοι, μετὰ ἀπὸ τὸν Θεό, σέ σένα καταφεύγουμε, σὰν σέ ἄθραυστο τεῖχος καί προστασία.

Ρίξε τὸ βλέμμα σου μέ εὐμένεια, ὦ ὑμνημένη ἀπ' ὅλους Θεοτόκε, πάνω στὴ φοβερὴ κατάντια τοῦ σώματός μου καί γιάτρεψέ μου τὸν πένο τῆς ψυχῆς.

Κατόπιν μνημονεύει ὁ ἱερεὺς αὐτούς, γιὰ

8. Ἐκκλησία ἐδῶ δὲν σημαίνει τὸν ναό, ἀλλὰ τὸ σύνολο τῶν χριστιανῶν. Ὁ Παῦλος παρομοιάζει τὴν Ἐκκλησίαν μέ οἰκοδομὴν (Α' Κορινθ. γ' 9). Ὁ Πέτρος, ἐξ ἄλλου, χαρακτηρίζει ὡς «ζωντανὲς πέτρες» αὐτῆς τῆς νοητῆς οἰκοδομῆς τοὺς πιστοὺς (Α' Πέτρ. β' 5).

τοὺς ὁποίους γίνεται ἡ παράκλησις κι' ἐμεῖς ψάλλουμε τὸ «Κύριε, ἐλέησον», 15 φορές.

Κάθισμα⁹

Θερμὴ μεσολαβητικὴ κι' ἱκευτικὴ φωνή, τείχος πού δὲν γκρεμίζεται, πηγὴ τοῦ ἐλέους, καταφύγιο τοῦ κόσμου, πλατειὰ σοῦ φωνάζουμε: Κυρία Θεοτόκε, πρόφθασε καὶ λύτρωσέ μας ἀπὸ κινδύνους, ἡ μόνη πού γρήγορα προστατεύεις.

Δ' Ὁ δ ἡ

Ἄκουσα καὶ κατάλαβα, Κύριε, τὸ μυστήριον τοῦ σχεδίου σου. Κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ δόξασα τὴ θεότητά σου.

Σὺ πού γέννησες τὸν κυβερνήτη Κύριο, καταπράννε τὴν ταραχὴ τῶν παθῶν μου καὶ τὴν ἀνεμοζάλη τῶν ἁμαρτιῶν μου, ὦ νύμφη τοῦ Θεοῦ.

Δός μου τὴν ἄβυσσο τῆς εὐσπλαγχνίας σου, σὲ παρακαλῶ, σὺ πού γέννησες τὸν εὐσπλαγχνον καὶ σωτῆρα ὄλων ὅσοι σὲ ὑμνοῦν.

Ἀπολαμβάνοντας, πᾶναγνη, τὰ δῶρα σου, σοῦ ψάλλουμε τὸ ὑμνητικὸ «εὐχαριστῶ» μας ὅσοι σὲ γνωρίζουμε ὡς μητέρα τοῦ Θεοῦ.

Βοήθησέ με, σὰν καλὴ πού εἶσαι, Θεοτόκε καὶ μοναδικὴ γιὰ πάντα Παρθένος τώρα πού εἶμαι κατὰκειτος στὸ κρεββάτι τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀρρώστειας.

Ἐχοντάς σε ἐλπίδα, στήριγμα κι' ἀκλόνητο τείχος, ὦ ὑμνημένη ἀπ' ὅλους, γλυτώνουμε ἀπὸ κάθε δυσκολία.

Ε' Ὁ δ ἡ

Φώτισέ μας στὶς ἐντολές σου, Κύριε. Καὶ μὲ τὸ ὑψηλὸ σου χέρι χάρισέ μας τὴν εἰρήνη, φιλόανθρωπε.

Γέμισε, Ἄγνη, μ' εὐφροσύνη τὴν καρδιά μου, δίνοντάς μου τὴν ἀναλλοίωτη χαρὰ σου, σὺ πού γέννησες τὸν αἴτιον τῆς εὐφροσύνης.

Λύτρωσέ μας ἀπὸ κινδύνους, ἄγνη Θεοτόκε, πού γέννησες τὴν αἰωνία λύτρωσι καὶ τὴν πάνω ἀπὸ κάθε λογισμὸ εἰρήνη¹⁰.

Σκόρπισε τὴν ὁμίχλη τῶν ἁμαρτιῶν μου, ὦ νύμφη τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸ δικό σου λαμπρὸ φῶς, σὺ πού γέννησες τὸ θεῖον καὶ προαιώνιον φῶς.

Γιάτρεψε, Ἄγνη, τὴν ἀρρώστεια τῶν παθῶν μου, ἀξιῶνοντάς

9. Καθίσματα λέγονται ὠρισμένα τροπάρια, πού κατὰ τὴ διάρκειά τους ἐπιτρεπτόταν νὰ κάθωνται οἱ ψάλται κι' οἱ πιστοί. Πρόκειται γιὰ ἀρχαία ὄνομασία, πού σήμερα δὲν ἔχει κανένα νόημα.

10. Ἡ «εἰρήνη ἡ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα» εἶναι φράσις τοῦ ἀποστόλου Παύλου (Φιλιπ. δ' 7).

με τὸ στοργικὸ κύτταγμα σου, καὶ δός μου τὴν ὑγεία με τὴν ἱκετευτικὴ μεσολάβησί σου.

ΣΤ' Ὠδὴ

Τὴ δέησί μου θὰ ξεχύσω στὸν Κύριο καὶ σ' αὐτὸν θὰ φαναρώσω τὶς θλίψεις μου. Γιατὶ γέμισε ἀπὸ δεινὰ ἢ ψυχὴ μου κι' ἡ ζωὴ μου σίμωσε στὸν Ἄδη. Δέομαι λοιπόν, σὰν τὸν Ἰωνᾶ: ἀπὸ τῆ φθορᾶ, Θεέ, ἀνάσυρέ με¹¹.

Παρθένε ἱκέτεψε νὰ με γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν κακουργία τῶν ἐχθρῶν τὸν Κύριό σου καὶ Υἱό, ποὺ ἔσωσε ἀπὸ τὸν θάνατο καὶ τὴ φθορὰ τὴν κυριευμένη ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο φύσι μου, παραδίνοντας τὸν ἑαυτοῦ του στὸν θάνατο.

Σὲ ξέρω καὶ γιὰ προστάτρια τῆς ζωῆς καὶ γιὰ ἀσφαλέστατη φρουρά, Παρθένε, ποὺ διαλύνεις τὸ πλῆθος τῶν πειρασμῶν κι' ἀποδιώχνεις τὶς ἐπιδράσεις τῶν δαιμόνων. Σοῦ δέομαι, λοιπόν, γιὰ πάντα : νὰ με γλυτώσῃς ἀπὸ τὴ φθορὰ τῶν παθῶν μου.

Σὰν τεῖχος καταφυγῆς σ' ἔχουμε καὶ τῶν ψυχῶν μας ὀλότελη σωτηρία κι' ἄνεσι στὶς θλίψεις, Κόρη, καὶ μέσα στὸ φῶς σου πάντα χαιρόμαστε ὦ Κυρία, καὶ τώρα γλύτωσέ μας ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τοὺς κινδύνους.

Στὸ κρεββάτι τώρα εἶμαι πεσιμένος ἄρρωστος καὶ δὲν ὑπάρχει γατρεία στὸ κορμί μου. Ἀλλὰ σὺ ποὺ γέννησες τὸν Θεὸ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου καὶ θεραπευτὴ, σὲ παρακαλῶ, ἀγαθὴ, ἀπὸ τὴ φορὰ τῆς ἀρρώστειας σήκωσέ με.

Γλύτωσε ἀπὸ κινδύνους τοὺς δούλους σου, Θεοτόκε. Γιατὶ ὅλοι, μετὰ ἀπὸ τὸν Θεό, σὲ σένα καταφεύγουμε σὰν σὲ ἄθραυστο τεῖχος καὶ προστασία.

Ἄχραντη ποὺ με ἀπλὸ λόγο τοῦ ἀρχαγγέλου ἔγινες μητέρα ἀνεξήγητα τοῦ Θεοῦ ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, παρεκάλεσέ τον με τὸ μητρικὸ σου θάρρος.

Ὁ ἱερεὺς μνημονεύει ὅπως βλέπῃς καὶ πρίν.

Μετὰ τὴν ἐκφώνησι, ψάλλεται τὸ παρακάτω κοντάκιο¹².

Προστασία τῶν χριστιανῶν, ποὺ δὲν ντροπιάζεσαι ποτέ, μεσιτεία πρὸς τὸν Κτίστη ἀσάλευτη, μὴ παραβλέψῃς τὶς φωνές τῶν ἁμαρτωλῶν, ποὺ σοῦ δέονται. Ἀλλὰ πρόφθασε, σὰν ἀγαθὴ, στὴ

11. Τὴν προσευχή, ποὺ ἔκαμε ὁ Ἰωνᾶς, ὅταν τὸν κατάπιε τὸ θαλάσσιο κῆτος, βλέπε στὴν ὁμώνυμη προφητεία, κεφ. β'.

12. Κοντάκιο: ὁ πρόδρομος τῶν Κανόνων, σύνολο τροπαρίων με ἐνιαία ἀρχιτεκτονικὴ. Σήμερα, τὸ κοντάκιο εἶναι ἓνα τροπάριο, ποὺ συνήθως ψάλλεται μετὰ τὴν ΣΤ' Ὠδὴ.

βοήθειά μας, πού πιστά σοῦ φωνάζουμε: κάνε γρήγορα μεσολάβησε καί τρέξε σέ ἰκεσία σύ, πού προστατεύεις πάντα, Θεοτόκε, ὅσους σέ τιμοῦν.

Ἔστερα τὸ Α' Ἀντίφωνο τῶν Ἀναβαθμῶν τοῦ δ' ἤχου¹³.

Ἀπὸ νέο πολλά μὲ πολεμοῦν πάθη. Ἀλλὰ σύ, Σωτήρ μου, σύντρεξέ με καί σῶσέ με.

Ὅσοι μισήτε τὴν Ἱερουσαλήμ, ντροπιασθῆτε μπροστὰ στὸν Κύριο. Γιατὶ σὰν τὸ χορτάρι στὴ φωτιά θὰ ξεραθῆτε.

Δόξα στὸν Πατέρα καὶ στὸν Υἱὸ καὶ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

Μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα κάθε ψυχὴ παίρνει ζωὴ. Καθαρίζεται κι' ἔτσι ὑψώνεται καὶ λαμπρύνεται στὸ ἱερὸ μυστήριο τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Καὶ τώρα καὶ πάντα καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀναβρύζουν τὰ ρυάκια τῆς χάριτος, ποτίζοντας καὶ ζωογονώντας ὅλη τὴν κτίσι.

Κι' εὐθύς τὸ προκείμενο¹⁴.

Θά θυμηθῶ τὸ ὄνομά σου σὲ κάθε γενεὰ καὶ γενεὰ.

Στίχος :

Ἄκουσε, θυγατέρα, κι' ἰδὲς καὶ γεῖρε τὸ αὐτί σου καὶ λησμόνα τὸν λαό σου καὶ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα σου καὶ θά ἐπιθυμήσῃ ὁ βασιλεὺς τὴν καλλονή σου.

Εὐαγγέλιο.

Ἀπὸ τὸ κατὰ Λουκᾶν (α' 39-56) [Ἐκείνες τὶς ἡμέρες]¹⁵ σηκώθηκε ἡ Μαριάμ καὶ πῆγε βιαστικὰ στὴν ὄρεινὴ περιοχὴ, σὲ μία πόλι τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ μπῆκε στὸ σπίτι τοῦ Ζαχαρία καὶ χαιρέτησε τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ συνέβηκε, μόλις ἄκουσε ἡ Ἐλισάβετ τὸ χαιρέτισμα τῆς Μαρίας, σκίρτησε τὸ βρέφος στὴν κοιλία της. Καὶ γέμισε ἀπὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἡ Ἐλισάβετ καὶ φώναξε μὲ μεγάλη φωνὴ κι' εἶπε: Εὐλογημένη σὺ ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες κι' εὐλογημένος ὁ κορπὸς τῆς κοιλιᾶς σου. Καὶ πῶς μοῦ ἔτυχε αὐτό, νὰ ἔλθῃ ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου μου σὲ μένα; Γιατί, νά, μόλις ἔφθασε ὁ λόγος τοῦ χαιρετι-

13. Τὰ ἀντίφωνα ἦταν ἀρχαιότατο στοιχεῖο στὴ χριστιανικὴ λατρεία. Ἐπρόκειτο γιὰ ψαλμικούς στίχους πού τοὺς ἔλεγε μελωδικὰ ὁλόκληρος ὁ λαός, «ἀντιφωνῶντας», δηλαδὴ ψάλλοντες οἱ μισοὶ τοὺς μὲν κι' οἱ ἄλλοι μισοὶ τοὺς δέ.

14. Προκείμενο: στίχοι ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, πού προηγοῦνται ἀπὸ τὰ κυρίως ἀναγνώσματα καὶ ψάλλονται.

15. Τὸ κείμενο ἐδῶ στὴν ἀρχὴ εἶναι ἐλαφρὰ παραλλαγμένο. Ὁ πρῶτος στίχος εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἐξῆς: «Ἀναστάσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη κλπ.».

σμοῦ σου στ' αὐτιά μου, σκίρτησε τὸ βρέφος χαρούμενο στὴν κοι-
λιά μου. Καὶ καλότυχη ἐκείνη, ποὺ πίστεψε ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἐκπλη-
ρῶση αὐτὰ ποὺ τῆς εἰπώθηκαν. Κι' εἶπε ἡ Μαριάμ: Μεγαλύνει ἡ
ψυχὴ μου τὸν Κύριο καὶ χάρηκε τὸ πνεῦμά μου γιὰ τὸν Θεὸ τὸν
σωτῆρα μου, ποὺ ἔρριξε τὴ ματιά του πάνω στὴν ταπεινωσι τῆς
δούλης του. Γιατί, νά, ἀπὸ τώρα θὰ μὲ μακαρίζουν ὅλες οἱ γενεές.
Γιατὶ μοῦ ἔκαμε μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς κι' ἅγιο εἶναι τὸ ὄνομά του καὶ
τὸ ἔλεός του σὲ γενεές γενεῶν σ' ὅσους τὸν φοβοῦνται. Ἔκαμε
δύναμι μὲ τὸ μπράτσο του, σκόρπισε τοὺς ὑπερηφάνους στὴ διάνοια
τῆς καρδιάς τους¹⁶. Κατέβασε δυνάστες ἀπὸ θρόνους κι' ὕψωσε τα-
ταπεινοὺς. Πεινασμένους φόρτωσε μὲ ἀγαθὰ καὶ πλοῦσιους ἔστειλε
πίσω ἄδειους. Σύντρεξε τὸν Ἰσραὴλ τὸν δοῦλο του καὶ θυμήθηκε
τὸ ἔλεός του, ὅπως μίλησε στοὺς πατέρες μας, τὸν Ἀβραάμ καὶ
τοὺς ἀπογόνους του στὸν αἰῶνα. Κι' ἔμεινε ἡ Μαριάμ μαζί της κά-
που τρεῖς μῆνες καὶ γύρισε στὸ σπίτι της.

Δόξα στὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

Πατέρα, Υἱὸ καὶ Πνεῦμα, Τριάδα ποὺ εἶσαι σὲ Μονάδα, σβύσε
ὀλοτέλα τὰ πλήθη τῶν ἁμαρτημάτων μου.

Καὶ τώρα καὶ πάντα καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Μὲ τίς ἱκετευτικὲς μεσιτεῖες τῆς Θεοτόκου, ἐλεήμον Κύριε, σβύσε
ὀλοτέλα τὰ πλήθη τῶν ἁμαρτημάτων μου.

Ἔστερα :

Στίχος:

Ἐλέησέ με, Θεέ, σύμφωνα μὲ τὸ μεγάλο σου ἔλεος. Κι' ἀνάλογα
μὲ τὸ πλήθος τῆς συμπόνιας σου σβύσε τὴν ἀνομία ποὺ ἔπραξα.

Μὴ μ' ἐμπιστευθῆς σ' ἀνθρώπινη προστασία, Παναγία Μαρία,
ἀλλὰ δέξου τὴ δέησι τοῦ δούλου σου. Γιατὶ θλίψις μὲ κατέχει. Δὲν
μπορῶ νὰ βαστάξω τὰ βέλη ποῦ μοῦ ρίχνουν οἱ δαίμονες. Στέγη
δὲν κατέχω καὶ δὲν ξέρω ποῦ νὰ καταφύγω ὁ φτωχός. Ἀπὸ παντοῦ
πολεμοῦμαι καὶ παρηγοριά δὲν ἔχω ἄλλη ἀπὸ σένα. Κυρία τοῦ κό-
σμου, ἐλπίδα καὶ προστασία τῶν πιστῶν, μὴ μοῦ παραβλέψης
τὴν δέησι, κάνε ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸ καλὸ μου.

Κανεῖς προστρέχοντας σὲ σένα, ντροπιασμέζος ἀπὸ σένα δὲν
φεύγει, ἀγνή Παρθένε Θεοτόκε. Ἀλλὰ ζητᾷ τὴ χάρι καὶ παίρνει
τὸ δῶρο ἀνάλογα μὲ τὴν ὠφέλεια τῆς αἰτήσεως.

ΑΚΥΛΑΣ

16. Οἱ Ἑβραῖοι θεωροῦσαν τὴ καρδιά σὰν τόπο τῆς διανοίας, ὅπως
φαίνεται ἀπὸ διάφορα σημεῖα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Υπό τοῦ Τ.Α.Κ.Ε ἐκοινοποιήθη ἡ ὑπ' ἀρ. 29 Ἐγκύκλιος «Περὶ ὑπαγωγῆς εἰς εἰσφορὰν 10⁰/ο ὑπὲρ τοῦ TAKE τοῦ χορηγομένου δώρου εἰς ἐφημερίους, διακόνους καὶ ἡσφαλισμένους εἰς τὸ TAKE ἱεροψάλτας καὶ ὑπαλλήλους Μητροπολιτικῶν Γραφείων»

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
καὶ Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους τοῦ Βασιλείου
Ἄπαντα τὰ Τοπικά TAKE

Δαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 79/1961 (ἀριθ. πρωτ. 33511/00-3-61) ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, περὶ χορηγήσεως δώρου εἰς τοὺς ἐφημερίους τῶν Ἱ. Ναῶν ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα καὶ νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 105/60 (ἀριθ. πρωτ. 1956/3-12-60) καὶ 112/60 (ἀριθ. πρωτ. 20389/16-12-60) ἐγκυκλίων ἡμῶν παρασχεθείσας ὑμῖν ὁδηγίας, ὅτι τὸ χορηγηθὲν ὡς ἄνω δῶρον εἰς τοὺς ἐφημερίους, διακόνους, ψάλτας, ὑπαλλήλους Γραφείων Ἱ. Μητροπόλεων, τοὺς ἡσφαλισμένους παρὰ τῷ TAKE, ὑπόκειται εἰς εἰσφορὰν 10⁰/ο ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου Ὄργανισμοῦ.

Τὴν εἰσφορὰν ταύτην ὑποχρεοῦνται νὰ παρακρατῶσιν οἱ χορηγοῦντες τὸ δῶρον Ἱ. Ναοὶ καὶ λοιπὰ Νομικὰ Πρόσωπα καὶ νὰ καταθέτουν ἀμέσως τὸ παρ' ὑμῖν Τοπικὸν TAKE ἐπὶ τῇ ἐκδόσει σχετικοῦ Γραμματίου εἰσπράξεως, εἰς ὃ σαφῶς δεόν νὰ σημειοῦται, ὅτι τὸ ἀσφάλιστρον ἀφορρᾷ δῶρον ἐορτῶν Πάσχα 1961.

Πρὸς τὰ Μητροπολιτικὰ Συμβούλια σῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν Ἱ. Ἐπισκοπῶν Κρήτης.

Θέμα: Ὅπως δοθῇ εἰς Ἐφημερίους χρηματικὸν ἐπίδομα ἐπὶ ἐορταῖς τοῦ Πάσχα.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς ὅπως συστήσητε δι' ἐγκυκλίου πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν τῆς ὑμετέρας περιφερείας, ἵνα ἀναλόγως τῆς οικονομικῆς δυνατότητος αὐτῶν καταβάλωσιν εἰς τοὺς Ἐφημερίους αὐτῶν χρηματικὸν τι βοήθημα διὰ τὰς ἐορτάς τοῦ Πάσχα, συμφώνως καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς τοὺς Δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Ν.Π.Δ.Δ. χορηγούμενα ἐπιδόματα.

Ὁ Ὑπουργὸς
Γ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

ΑΔΛΗΔΟΓΡΑΦΙΑ

Πανος. Ἀρχιμ. Σπυρίδωνα Καλαφατάκη, Θεσσαλονίκην. — Ἐγένετο ἡ δέουσα διόρθωσις εἰς τὴν διεύθυνσίν σας. — **Αἶδεσ. Ἀγγελον Σαμαράδην**, Ἀγ. Γεώργιον Βρασιῶν. Παρακαλοῦμεν γράφατέ μας εὐκρινῶς τὴν διεύθυνσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖτε νὰ στέλλεται τὸ περιοδικό. — **Αἶδεσ. Δημήτριον Παπαδημητρίου**, Ἁγιον Προκόπιον Πύλης Τρικάλων. Δὲν ἔχετε ἀποκτήσει ἀκόμη δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως, δεδομένου ὅτι δὲν ἔχετε οὔτε 35 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν, οὔτε συνεπληρώσατε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας. Ὡς ἔχουν σήμερον τὰ πράγματα ἀποκτᾶτε δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως κατὰ τὸ ἔτος 1973, ὅτε συμπληρώσετε 35 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. Νὰ ἐξαγοράσετε ὑπηρεσίαν δὲν δύνασθε, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχετε τοιαύτην. Δὲν πρόκειται περὶ ἐξαγορᾶς χρόνου, ἀλλὰ περὶ ἐξαγορᾶς προϋπηρεσίας ἢ ἐφημεριακῆς, διανυθείσης πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε (1930) ἢ ὑπηρεσίας εἰς τὸ Δημόσιον ἢ Νομ. Πρόσωπον Δημ. Δικαίον. — **Αἶδεσ. Εὐθύμιον Παπαευθυμίου**, Φθιώτιδος. Ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν περὶ τὰς 825 δραχμάς, ὡς ἐφ' ἅπασ δὲ περὶ τὰς 13.000 δραχμάς. Προϋπηρεσίαν διανυθείσαν πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε δύνασθε νὰ ἐξαγοράσητε, πρὶν ἐξέλθῃτε τῆς ὑπηρεσίας. — **Αἶδεσ. Δημ. Κουρκουτάν**, Σελίτσαν Καλαμῶν. Δυστυχῶς δὲν δικαιοῦσθε ἐπιδόματος προικοδοτήσεως διὰ τὴν θυγατέρα σας, διότι τὸ χωρίον Σελίτσα ἔχει ἄνω ἑξακοσίων κατοίκους. — **Αἶδεσ. Φώτιον Δημόπουλον**, Βρεσθαίνην Καλαβρύτων. Ἡ παροχὴ τοῦ ἐπιδόματος προικοδοτήσεως τῆς θυγατρὸς σας θὰ καθυστερήσῃ ἀκόμη ἐπὶ πολὺ, δεδομένου ὅτι προηγούνται αἰτήσεις ἱερέων, τῶν ὁποίων αἱ θυγατέρες ὑπανδρεύθησαν ἐνωρίτερον. Ἡ αἴτησις διὰ τὴν προικοδοτήσιν τῆς ἐτέρας θυγατρὸς σας, ὑπανδρευθείσης μεταγενεστέρως, δὲν ἐλήφθη εἰσέτι εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. — **Αἶδεσ. Ἀθανάσιον Κασιάνην**, Κουκκούλιον Πρεβέζης. Ἐνεκρίθη δάνειον δραχμῶν 4.000. Τὸ σχετικὸν ποσὸν ἔχει ἤδη ἀποσταλῆ παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἐλπίζομεν δὲ νὰ τὸ ἔχετε ἤδη λάβει. — **Αἶδεσ. Κων/νον Καραγιάννην**, Μελισσουργούς. Ἐὰν ἀποχωρήσετε τώρα, θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν περὶ τὰς 995 δραχμάς μηνιαίως, ἐφ' ἅπασ δὲ περὶ τὰς 16.000 δραχμάς. Ἐὰν ἐξαγοράσετε τὸν τῆς πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε ἐφημεριακῆς προϋπηρεσίας σας χρόνον, ὥστε νὰ συμπληρώσετε 35 ἐτῶν συμμετοχὴν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς 1190 δραχμάς περίπου μηνιαίως. Τὸ ἐφ' ἅπασ παραμένει τὸ αὐτό. Πρὸς τοῦτο θὰ πρέπει νὰ ἐξαγοράσετε περὶ τὰ 5 ἔτη. Δι' ἕκαστον μῆνα ἐξαγοραζομένης ὑπηρεσίας θὰ πληρώσετε ποσὸν ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ 5% τῶν σημερινῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν σας. — **Αἶδεσ. Κων/νον Μπλάνην**, Στεφανιάδα Καρδίτσης. Ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε χορηγοῦνται μικροδάνεια μέχρι ποσοῦ 8.000 δρχ. καὶ διὰ μεγαλύτερον ποσὸν δάνεια ἐνυπόθηκα. Δι' ἀμφοτέρα ἀπαιτεῖται ὑποβολὴ αἰτήσεως εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε μέσφ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας.

Διὰ τὸ μικροδάνειον πλὴν τῆς αἰτήσεως δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλον δικαιολογητικόν. Εἰς τὴν αἴτησιν ὅμως πρέπει νὰ ἀναφέρεται λόγος ἐκ τῶν χορηγούντων δικαίωμα πρὸς λήψιν μικροδανείου, ἥτοι ἐπισκευὴ οἰκίας, προικοδότησις θυγατρὸς, ἀντιμετώπισις ἐξόδων ἀσθενείας, ἀντιμετώπισις ἐξόδων στεγασέως ἐπικειμένης ἐξώσεως κ.λ.π. Διὰ τὴν λήψιν ἐνυποθήκου δανείου ἀπαιτεῖται ἡ ὑποβολὴ πολλῶν δικαιολογητικῶν, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν ὁποίων θὰ σᾶς γνωρίσῃ τὸ Τ.Α.Κ.Ε μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως. Δι' ἀμφοτέρα τὰ δάνεια ὁ τόκος εἶναι 7%, ἐξοφλοῦνται δὲ τὰ μὲν μικροδάνεια ἐντὸς τριετίας, τὰ δὲ ἐνυπόθηκα ἐντὸς δεκαετίας.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μ. Νικοπόλεως — Πρεβέζης, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Φρουρὸς τοῦ Ἔθνους. — **Εὐαγγέλου Θεοδώρου**, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Οἱ πόθοι καὶ τὰ αἰτήματα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. — **Χ'**, Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Φιλόθεον Ἀδολεσχίαν» τοῦ **Εὐγενίου Βούλγαρη** (Μετφρ. **Θεοδ. Σπεράντσα**). — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ὅταν ὁ Θεὸς ἔρχεται κοντὰ μας πὼς ἀλλάζει ὁ ρυθμὸς τοῦ ψυχικοῦ μας Κόσμου. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Ἐδεργετινόν» ἢ «Συναγωγὴ ἡθικῶν διδασκαλιῶν». Ἀπόδοσις **Ἀνθιμου Θεολογίτη**. — **Ἀκύλα**, Ὁ Μικρὸς Παρακλητικὸς Κανὼν. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε — Ἀλληλογραφία.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1—3
ΑΘΗΝΑΙ 1960

(Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα
καὶ εἰς τὰ γραφεῖα μας)

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιού 1. Ἀθῆναι.